

pp:

INDEX

Materiarum Alphabetico

	A.	No.
De Actione { Confessoria } { Negatoria }	.10.	.10.
Appulsus iure		13.
Anima suppositalitate		44.
Auuctione voluntaria		38.

	B.	
De Bene merito		16.
Bodmeria		12.
Grand safel yels		3.

	C.	
De Carcere obaratorum		32.
Causis Honorum		2.
Concordia discordan tic Germaniae "		1.
De Confessione		30.
Confessoria et Negato ria Actione "		10.
De Colono Partiaris		20.

	D.	
Discordantir Germaniarum Concordia		1.
De Dono nuptiali		3.
Deposito miserabili		18.

	E.	
Ehrs fülln		5.
Ein kind gafft		6.
De Exceptione Transacti Creditorum vitii.		31. 41.
	F.	
De Ficta l. q. Traditione		7.
Foemina non est homo		36.

	G.	
Germania discordantir Concordia		1.

	H.	
v. Puffenb. gopffucht		3.
De Honorum causis		2.

J.

De Ingrato	17.
Interstitiōne pradiōry	9.
Instituenda peregrinacōe	25.
Incorporatiūm praescriptiōe	8.
Localibus lantibrypmiū	4.
Judiciō peritorum	34.
Inspectiōe ocalari	33.
De jure Appellus	13.
- Peregrinantium	23.
- Postliminii.	15.
prohibendi	11.
revocandi domum	26.
De Interpellationibz	29.

L.

De Laudi vitii	28.
De Legato vini novi	22.
De Licitatione	37.
Loco	14.

M.

De Mandato speciali	27.
Misericordia	19.
miserabili deposito	18.

N.

de Negatoria Actiōne	10.
Novi vini Legato	22.
Inspectiōe ocalari	33.
Nuptiali dono	3.
De Operarij carcere	32.
De Oculari inspectiōe	33.
De Odio secundary nuptiarz	5.
optime instituenda peregrinatione	25.

P.

Paranesis ad viros politici	42.
De Partiaris Colono	20.
De Peregrinacōe Studiosoz	24.
Peregrinacōe optime instituenda	25.
Pregnantiūm jure peritorum	34.
Judiciō	34.
Postliminii jure	15.
Pileo	40.
prohibendi jure	11.
praescriptiōne incorporatiū	8.
Prolium unione	6.
Pradiōry Interstitiōne	9.

R.

- De Restitutione in Integrum
feminis d. p. com. ca' Sax.
competente 35.
- Designatione officii in fa-
vorem tertii 39.

S.

- Schildhurn 32.
- De Societate matrimoniali 43.
- Sono. i. mandato. 45.
- Supposititate anima. 44.
- Strund od Grundbuch
Kauf 13.
- De Transactionis Exceptio 31

V.

- De Vitiis Eruditorum 41.
- vitiis Lardi 28.
- Unione prolium 6.
- Verbitungz Kauf 11.
- Voluntaria auctione 38.
- Vini novi legato 22

M.

Urbitor Defuncti 4.

Q.

De Quasi a. ficta traditio,
re 7.

P. 138.

N.

nd
7.

2.
DISSERTATIO

DE

CAUSIS HONORUM

Von

Ehren = Fällern /

QUAM

PRÆSIDE

PETRO MULLERO

Jcto & Prof.

ad d. Septembr.
ventilanda exhibet

AUTOR

DAVID Hezer /
Weidâ Variscus.

JENÆ, TYPIS GOLLNERIANIS 1678.

CAUSIS HONORUM
CAUSIS HONORUM

Im
Druck
Königliche

PETRO MULLERO

DAVID

II

Cum Deo!
DISSERTAT:
DE
CAUSIS HONORUM
SECTIO I.

DE
FAVORE CAUSARUM HONORIS IN GENERE
THES. I.

CAusa honoris magna & favorabilis est. Ubi enim honor non est, ibi contemptus est: ubi contemptus, ibi frequens injuria, ibi & indignatio: ubi indignatio, ibi quies nulla. Ubi quies non est, ibi mens a proposito saepe deicitur, ubi autem per inquietudinem aliquid aufertur ex studio, minus fit ab eo: quod tollitur, quod minus est, perfectum dici non potest, ait Hieronymus in *epist.* & sumus naturam studiosissimi appetentissimique honestatis, cujus si quasi lumen aliquod aspexerimus, nihil est, quod, ut eo potiamur, non parati sumus & ferre, & perpeti Cicer. 2. *Tusc.* magnique sunt animi magnis honoribus Livius *deca.* 1. *lib.* 6. Contra vero contemptio boni nominis vitium est, cum imprudentiam & insaniam quaedam conjunctum Plutarch. in *Alcibiad.*

THES. II. Hinc variae de honore efferuntur sententiae, ut dixerit Philosophorum quidam: quod honor sit bonorum largitio propter virtutis officium, aestimatio ac dignitas virtute acquisita figura venerationis, conservatio dignitatis. Alii: quod honor sit praemium virtutis tributum a congruente ejus iudice viro bono, ut ejus virtus refulgeat, caeterique ejus exemplo ad virtutem invitentur. Piccol. *grad.* 8. c. 24. ut dubium plane nullum sit homini Christiano licere honores appetere politicos & impetratos gerere, ipso fatente Petro 1. *epist.* c. 2. v. 17.

THES. III. Neque obstat, quod honores ac potestates hominum animos ad fastum extollant ac corrumpant, & dicto Salviani: Pedistequa plerumque novi honoris arrogantia, & diffidium sit, ut gradus honoris tumorem non pariat in animo imprudentis. Id enim quod per accidens fit, non confundendum

cum eo quod per se est. Ac quod plurimi circa honores peccent, non est ex honoris natura & effectu, sed ex vitio personæ, cui est collatus, adhærente. Interim nemini vertendum est vitio, si honorem acquirat, legitimeque quæsitum debito modo defendat.

THES. IV. Causæ autem honorum tam inter vivos, quam post fata, modò in conversatione civili, modò in titulis, modò in locis, modò in aliis obviam veniunt ac attenduntur, consideranturque velut nil cedendum vel aliquid remittendum, vel alteri quid tribuendum est, de quibus si non singulis, nonnullis tamen in præsentibus sumus æsturi.

THES. V. Vocabulum causæ æquivocum esse ex Martino in *Lexico Philolog. sub vocat. causæ*, constat; Nos hoc loco *causam* accipimus pro negotio vel re quæ in quæstionem venit, ac idem est ac si germani dicunt *Ehrenhandel / Ehrensache / Ehrensâl*le. Honoris verbum unde descendat, ac quotupliciter accipiat, vid. dissertatio D. Præsid. quam anno 1657. in hac Salana habuit, cujus titulus est: *Templum Honoris* to. 3. §. seqq.

THES. VI. Causæ honorum sunt, quibus honor cuiusvis debitus exhibetur, nosque a iis resisti amur nostram opinionem de alterius excellentia, cum quadam submissione, vel honorem nobis debitum ab aliis exigimus vel discrimina facimus personarum in visa communi secundum existimationem & statum.

SECTIO II.

DE

CONVERSATIONE QUÆ FIT HONORIS

CAUSA.

THES. I.

Uamvis studio Sapientiæ & pietatis causæque contemplationis solitudinem amantes conversationem abominari videantur, imò graves viri, quò rarius in publico conspiciantur, autoritatem sibi quæri existimant: Et ideo Persona Regis apud Perfas occulte.

culebatur teste Justin. *l. 1. cap. 9. §. 11.* Major enim ex longinquo reverentia est, inquit Tacitus *lib. 1. e. Annal. cap. 47. §. 3.* ut testivè Fredericus Lingelsheim, cum ipsi solitudo à quodam objiceretur, dixerit: *vaccas plerumq; & oves gregatim pascere; Aquilam verò solam in aere versari*, Zingref *opopht. part. 1. p. 300.* Non tamen omnem vitare ejurareve convenit conversationem. Ea nonnunquam honoris causa suscipienda est; Exemplo Periclis Atheniensis, qui licet admodum ab hominum conversatione abhorreret, & amicorum etiam convivia fugeret, apud Euryptoleum tamen nuptiali convivio interesse voluit, ut nuptias mirum in modum probare videretur. Plutarch. *in Pericle.*

THES. II. Quid; Si quis in convivio vel alibi, ubi honoris causa vel necessitate officii versatur, inveniat aliquem, qui injurias graviores adversus ipsum commiserit, num cum injuriante citra injuriarum remissionem conversari possit? Notum quidem est, quòd crimen injuriarum cum furto & falso, quantum ad gravitatem delicti, pugnare, quòdque aequè atrox esse videatur, tantoque atrocius, quanto gravior solet esse viris honestis jaçtura honoris & existimationis, quam non bonis, sed & vitæ & valetudini præferunt, ut loquitur D. Augustus Elect. Saxon. *p. 4. c. 42.* Hæc cum læditur verbis injuriosis, non minus atque furto patrimonium (unde vulgò injurians *sur honoris* ein *Ehrendieb* appellitari solet) politico sanè hominì ignominiosum est, inultam relinquere injuriam, quocumque etiam modo fuerit illata. A Potest quis beneficio pro se introductio vel tacitè renunciare, invito enim non datur beneficium *l. 75. ff. d. R. 7.* Hinc injuria perire solet *d. simulati. ut*, si quis injuriam illatam aëibus aliquibus externis ostenderit injuriam illatam sibi non displicere, quales aëctus sunt amica cum injuriante conversatio, salutatio, manus porrectio, lusus, visus & similes. Lindeman. *excer. st. Justin. ad. 117. d. injur. lib. 49.* Siquidem dextrarum copulatio semper amicitia ac fidei pacisque symbolum habita fuit Jch. Andr. *in c. 1. §. 1. d. 17. d. E. ff. in b. Camerar. cent. 1. oper. succib. c. 35. & cent. 2. c. 46.* unde Seneca *in Herc. Fur. act. 2. sc.*

Sociemus animos, pignus hoc fidei cape,
Continge dex iram, quia iruci vulsu files?

A 3

ita ut

5
ita ut postea ex poenitentia remissam injuriam non possit recolere
§. fin. d. injur. l. ii. §. 1. ff. 104. Verum distinguendum est inter
conversacionem quæ motu proprio, & eam quæ honoris causa fit,
vel ex necessitate. De illâ verum est, per actiones familiares rem-
missam censi injuriam, vid. Carpzov. p. 4. consl. 46. d. f. 2. prax. crim.
part. 7. q. 97. n. 50. Wesenb. ad ff. d. injur. n. 13. Hanc verò quod attinet
si quis salutet conviciatorem, osculetur vel edat & bibat cum illo,
rancorem duntaxat ut DD. loquuntur & animi odium, non actio-
nem injuriarum remisisse intelligitur Harprecht ad Inst. p. 2. d. ff. 8.
rb. 41. Schneidev vin. ad §. fin. Inst. d. injur. §. 3. ibi: Quod est ve-
rum (sc. per dissimulationem remitti injuriam) si hoc faciat motu
proprio: secus, si ambo sint invitati ad convivium, & postea ad unam
mensam, tunc enim non intelligitur remisisse injuriam, cum ex quâ-
dam honestatis necessitate hoc fecerit. add. Wehner consil. Francon.
67. n. 3. Iodoc. Damhouder in pract. criminal. tit. 136. d. injur. circ.
fin. Ut proinde dicendum sit, injuriatum ex necessitate officii vel
honoris causa cum injuriante conversari, vel ex amore Christia-
no rancorem remittere posse ac debere, salva injuriarum actione
D. Richter reg. 2. n. 70. Solent quidam Aulici inter se dissidentes, simu-
lare, & si fortè princeps in orbem seu à primo ad ultimum bibere, ut
loquitur Nobiliss. D. Simon dissert. de jur. poculor. cap. 5. jusserit, po-
cula injuriantis jure aulico. auff Hoffrecht / h. e. citra præjudi-
cium actionis vel causæ injuriarum accipere, Sie trüncken ein-
ander auff Hoffrecht zu / und nehmen den Trunck auff
Hoffrecht an Gail de arrest. Imper. c. 14. n. 6. Wehn. in pract.
observ. sub lit. H. verb. Hoffrecht / Quem morem, ut ut ob fi-
tam honestatis rationem quidam observandum censeant, im-
probitatis arguit Georg Gumpelzhaim d. exercit. Academic.
part. 5. n. 12. in fin ubi dicit: quod lites non debeant propagari ut
vites, sed minui, nec tamē ita poculis minuantur. Alii majoris cau-
telæ ergò protestationem de non remittendâ injuriarum actio-
ne adjiciunt, vel si captum sit judicium, ut civilitatis & honoris
causa usurpati actus familiares nil præjudicent, quemadmodum
Ampliss. Facultas Juridica in hac Salana anno 1610. mens. febr.
ad requisitionem Georgii Fleischhauers zu Wühlhausen re-
spondit, vid. D. Richter, centur. regul. reg. 2. n. 70.

THES.

THESES. III. Homines diverſi ſexus in civili ſocietate nobis occurrentes nobis conſiderandi ſunt. Quantū ad *ſeminarum* converſationem attinet, meminimus, inquit Guazz. *d. civilis converſat. diſſert. 4.* omnem illius honorem & reverentiam deberi, & à Romulo edictum promulgatum fuiſſe, quo cautum, ut viri primū ſeminis locum concederent. Quamvis autē quilibet laborem unī alicui ſceminæ inſerviendi, & in omnibus actionibus eam obſervandi ſuſcipiat; nihilominus tamen & aliis quoq; omnibus honorem & reverentiam exhibere, & harum etiā gratiam ſe appetere, cūm verbis tūm factō demonstrare non intermitteret: cavens è contra, ne quid unquam invituperium & contentum earum proferat, cum nihil ſit, quod majore dedecore & infamia quempiam afficiat, quā illud. Guazz. *d. l. Q. Si pro more populi ac regionis unus vel alterius oſculi ſoleans in ſigū honoris cauſa, uti vocant, eſt Ehrenkuß geben) nos quō oſculari vult ſceminam, num hoc denegatio pro injuriā accipi poſſit?* Affirmatur, quia ex denegatione hujus oſculi inimicitiam probandi modus deſumitur juxta Rober. Marantam *tr. d. ordin. judicior. part. 6. d. appellat. n. 48. vid. D. Præſes in commentat. de Oſculo ſancto cap. 1.* Ubi itaque moris eſt, oſcula honoris cauſa inſigere, eite conformes, nō ruſticitatis metam incurſare velis; ſicuti id Germano cuidam peregrinanti accidit. Cum enim, referente Rittershuſio *d. Oſculi ſect. 16.* in diverſorio *Marman. da Petricoris* oppido, ad inſigne Trium Regum, ubi plerique Germanorum *Burdgalā Tolofam* petentes diverti ſolent, hospes ejuſque univerſa familia oſculi honorem noſtris deſerre ſolent eſſent, Germanus quidam iſtius morum urbanitatis rudis atque expers, ancillam oſculi ſigendi cauſa primū ad ſe, quem ex veſtitus ſplendore ſodalitii principem putabat, accedentem colaphis repulit, eam pulpamentum quærere autumans. Inde mos in fraudem ſympatriotarum eò venturorum obſolevit D. Præſes in *noſis ad Caſa Galorum ſ. d. morum elegantia cap. 12.*

THESES. IV. Si in præſentiā hominum uxor in maritum delinquat, verba iracunda evomendo marito corrigere uxore etiā verberibus poteſt; tamē facit rectis honoris cauſa *Ehrēha* ber nūſſitet ea cauſa corrigatq; blanditiis mollibusq; verbis atq; maritali ſermone

none uti Ictus Papinianus in l. ult. ff. si quis aliqu. test. ar. probib. præ-
fertim in levioribus delictis; si enim ad hæc delicta statim ful-
mina & cuneos crepabit, amburetur splendor nivei amoris,
quatietur columen familiæ, & dissipabitur flamma mutæ con-
cordiæ, quibus familiæ vinculis disruptis, quid sperandum am-
plius nisi proximus totius Oeconomix interitus Arnis d. iure
connub. c. 8. sect. 4. Parcat potius proprio honori Maritus; nam uti
Virgilius lib. 2. *Aneid.* dicit

--- nullum memorabile nomen

Fœminea in pœna est, nec habet victoria laudem.

THES. V. Conveniens quoq; est, inquit Guazzius d. l. linguam
nostram in laudandis fœminis, quibus cum versamur, semper; nun-
quam verò vituperandis exercere; nec palam, nec irato, nec oc-
culto nec confidenter. Sicuti igitur vituperatio fœminas iracun-
diâ accendit, ita facile creditu est nullum esse instrumentum ad
inflammandum eas amore accommodatius, quàm laudes & meri-
ta ipsarum recitare. Q. Si Chiromanticus ex lineis manusum v. g. cin-
ento veneris integro, rubicundo, duplicato, linea quoque lactea
presenti, profunda, integra, rubicunda, & similibus; ex quibus lasca-
via colligitur; Item Physiognomus ex figura corporis vultusque, v. g.
albumine puro, & candido, ex hircis anterioribus gressis, carnosis, &
rubicundis: Ex linea Venæ in Mercurii lacum proclivi; & aliis non
omnibus quidem obvis ut plurimum tamen infallibilibus signis consultus
respondat: quæpiam esse lasciviam, imò sortum, Num respondens pos-
sit actione injuriarum conveniri? Respond. cum D. Rhetio dissert.
d. *Virginib.* cap. 8. negando arg. l. 15. §. 13. ff. d. *injur.* Chiromanti-
cus enim vel Physiognomus non animo injuriandi sed artis
sux, quam profitetur exercendæ causa vaticinatus esse censetur,
præsertim cum non sua sponte Chiromanticus vel physiognômus,
sed requisitus & consultus atque ratione artis, quam profitetur,
hoc responsi dederit. Prudentius tamen facit honoris causa re-
motis arbitris fœminæ talia referendo. Nam non omnia, pro-
ut in pectore habes, effutire licet, Illud Owen lib. 1. *epigramm.*
memori condendum est pectori:

Disimula, simula, quoties occasio poscit,
Meritis ut morem temporibusque geras.

THES.

THBS. VI. Q. Num honoris cau'la mentiri liceat? Si mendacium alterius commodo, salutis & honori velificetur, affirmanda erit questio, modò cum fraude tertii, coram quo profertur, non sit conjunctum; Tale enim mendacium non nisi nomine tale est, ac coincidit cum mendacio officioso, quod juxta Lutherum *in comment. ad g. 12. Genes.* ideo vocatur, quia seruitur non solum alterius commodo, qui alioqui injuriam aut vim passurus erat: sed etiam impeditur peccatum. Impropriè igitur mendacium vocatur, potius est virtus & insignis prudentia, quàm & furor Satanæ impeditur, & seruitur honori, vitæ, commodis aliorum. Vocari igitur potest pia sollicitudo pro fratribus, vel, ut Paulus loquitur, *Zelus pietatis.* & Melanchton *in desin. appell. p. 943.* Non nomino mendacia figuras, quibus ex probabili causa aliquid tegitur, quod non necesse est dici, ut Raab negat speculatores domi suæ esse. Tales figuræ nominantur *officiosa mendacia.* Idem *Tom. 1. ep. p. 43.* Tales occultationes aut elusiones non à vanitate ortæ, sed ut aliis profint, non sunt peccata, nec rectè vocantur mendacia, sed figuræ potius & officiosæ dissimulationes, sic & figuræ voco apologos & poemata docendi causa composita, quæ ab aliis mendacia vocantur, cum revera sint officiosæ narrationes, quæ continent imagines & picturas, non ad nocendum excogitatas, sed ut significatio sit illustrior. Dicitur est: mendacium honoris alieni causa licitum esse, Quid? Numne mentientis causa prolatum est admittendum? Certo respectu affirmatur, si v. g. insignem quis & grandem injuriam sibi suisque illatam, cum alia via non pateat, hoc falsiloquii medio non propulsat, Durrius *in compend. Theol. moral. cap. 19. ib. 11.* Quando autem quis vellet honoris sui augendi causa se vocare *Doctorem, Nobilem, Consitem vel Principem,* tali mendacio criminis falsi committeret, eoque nomine puniretur. *l. 27. §. fin. ff. ad L. Cornel. de fals.*

THBS. VII. Accidit ut plurimum in Conviviis, ut Choreæ seu saltationes instituantur. Q. Num viro gravi vel Clerico choreæ, quæ honoris causa fiunt & vocari amant Ehrendänze sint improbandæ? Et quamvis multi viri pii saltationes valde improbarint, ita ut Reinhard Lorichus Hadamarus *d. Instit. Prin.*

princip. pag. 206. scripserit: *Hic Ludas multorum* dedecorum
causa fuit. Sæpe ibi matrona die servatium decus perdidit. Sæpe
infelix virguncula didicit, quod melius ignorasset. Imo homini
 Christiano ac gravi eò magis prohibitas esse, quia institu-
 untur ad carnis titillationem, & ridiculam gesticulationem,
 prout Cæsar Scaliger dixisse fertur: Se non vidisse majores ineptias
 in orbe, quam saltationes; cui quilibet ad stipularetur, hujus
 moris ignarus, quando mares simul & fœminas ad membranæ
 strepitum & chordæ sonitum videret manibus se invicem
 apprehendere, picarum & fimiæ instar exilire, tripudiare,
 caput, pedes & totum corpus jactare, gyros efficere, cursu
 præcipiti certare, in mutuos complexus ruerè; nihil enim
 aliud in animum sibi posset inducere, quam hos omnes mente cap-
 tos ac furoris quodam genere peculiari correptos esse Ludov.
 Vives *lib. 1. d. inst. fœm. Christ.* Alphonsus Arragoniæ & Siciliæ
 Rex mulierem imprudentius saltantem videns, in hæc prorupit
 verba: *Expectate Sibilla edet oraculum.* Sentiens infamiæ genus esse
 saltationem Panormitan. *lib. 2. d. rebus gestis Alphons.* Verùm
 cum Brentio ad *Matth. 13.* dicimus, quamvis multum mali ex
 choreis oriatur, & habeant non admodum obscura pericula, tamen
 per se non esse impias. Ac placet sententia B. Heideri in *Sy-
 stem. moral. part. 2.* scilicet saltationes per se esse affectiones (actiones)
ad id quod dicitur, & moraliter, sine moderatione, & immoderatione,
 nec bonas, nec malas. Justas verò, si accesserit seu *μετρίως*, seu
μετρίως, id est, si sint decora, verecunda, graves, elegantes, mode-
 sta; si à sobriis planâ luce bonorum in virorum & honestarum
 in Matronarum præsentia tempestivè certo cum modo, nec sine
 metu penarum instituantur, jure meritoque probari posse. Ab
 his verò conditionibus si discedatur, quod plerumque fieri so-
 let, id est, si saltationes hominum ebriorum utriusque sexus no-
 curnæ sint discursationes, & furiosa tripudia, & impudentissima
 corporum jactationes, amplexus, contrectationes, oscula tempo-
 re aliena, loco intempestiva, propter & saltatores ipsos, & spec-
 tatores minimè ferendas esse, & imprimis quidem ab adolescentia,
 quæ fomitis ad omnia flagitiorum genera instar se habent,
 profligandas. Hisce præmissis concludendum est, choreas
 mode-

modestas viro pio non esse improbandas, cum fides & charitas Christiani hominis saltando non deperdantur D. Luther. *in postill. Eccles. 2. p. st. Epiph. & Rex sapiens moneat; suum quoque tempus esse saltandi.*

THES. VIII. Q. *Num poculum honoris, ein Ehrentrunck/ in alterius salutem sit licitum?* Videtur primâ fronte quod non, cum ejusmodi poculum voluptatis causa institutum sequantur excessus, utpote violenta usus rationis privatio, quæ in profundam cadunt ebrietatem. Inde Poëta:

Et res absurda est, & talis forma loquendi,

Crederet, pro alterius posse salute bibi.

In primis cum raro sit absque coactione, quâ nil inimicium est naturæ, nec ipsi bibentes sibi temperant; Ubi consummata fuerint epula, inquit Ambrosius *6. 13.* & putet jam esse surgendum, tunc de intero potum instaurant suum, & cum consummaverint, tunc inchoare se dicunt: tunc deferuntur phialæ, tum maximi crateres, quasi instrumenta bellorum: ac ne immoderatum hoc arbitreris, *in summa certatur sub iudice, sub lege decernitur, & quid multa?* Indignum est Constitutionibus Imperialibus d. anno 1500. 1530. *1. 3. Gail lib. 2. obs. 110.* Hisce tamen non attentis asserere licet: Poculum salutis in alterius honorem esse licitum, hoc est, salvâ pietate officiorum regulis fieri posse; Quia convivia habere, res est universalis concessa, imo divinis præconiis commendata, autorem *Lucam*, qui *convivio Pharisæorum* Protoplastis in paradiso constituit præseferre; Sanè gentes peculiare Nuptiarum, Natalium, Victoriarum, Memoria gratia convicius instituerunt, quos amoris & honoris conglutinationes esse voluerunt. Quando autem præsentibus testandi honoris & conciliandæ invicem amicitie causa propinatione reciproca utuntur, quis hoc ulli poterit vertere vitio? & quare non tertium præsentis vel absentis salutem, vel memoriz quid imputandi sit licentia? Imo jubet hoc pietas, ut v.g. Patroni proba fiat recordatio & cultus. Hinc dubiis supra positis facile potest satisfieri: Cum ebrietas peccet in excessu, poculum Honoris non item; nec violentiam, quæ intercedit, probamus. Reducenda est Lex Carol. M. *Nemo parem suum vel quoslibet aliorum honorem*

vinem bibere cogit. Et quicumque in exercitiis ebrius inventus fuerit, excommunicetur, ut in bibendo solâ aquâ utatur, quo usque se mala fecisse agnoscat. Et leges Imperii ad abusum bibendi referenda sunt vid. Kestler. in casib. cons. c. 25.

SECTIO III.

DE LOCO HONORIS CAUSA OBSERVANDO.

THEM. I.

Uivis locus sibi debitus priorq; in eundo, stando, sedendo, subscribendo ex legis vel statuti præscripto vel consuetudine aut privilegio competens honoris causa assignandus est. Digniores ceteris preferendi sunt. Ita Ictus in l. i. ff. d. alb. scribend. Si lex, ait, cessat, tunc dignitates erunt spectandæ, ut scribantur eo ordine, quo quique maximo honore in municipiis sunt; & l. 6. ff. de fide Instrum. Semper Seniores juniori, & ampliori honoris inferiori, & matrem scæminæ, & ingenuum libertino preferemus. & Cællistratus in l. 5. ff. de jur. immunit. Semper in civitate nostra Seniores venerabilis fuit, namque majores nostri penè eundem honorem Scribis, quem Magistratibus tribuebant.

THEM. II. Quoniam verò non æquè apud omnes populos unus idemque locus honorem denotat, mos regionum observandus est. Apud TURCAS digniorem haberi locum sinistrum, observavit Augerius Gissenius Busbequius, Imperatoris Ferdinandi ad Solimannum Legatus. Cujus rei causam afferunt illi, quòd eam partem gladius habeat sub manum ejus, qui sinistrum latus claudit; ille verò eum gestet liberum & expeditum. Apud ÆGYPTIOS ad dextram locari magnus est honos habitus, in medio verò maximus. Quod æquè apud AFROS & ROMANOS observatum est. Alexab Alex. l. 2. c. 19.

THEM. III. Primum ac honoratiorem locum inter omnes

Re-

Reges, quamvis æque polleant majestate, ob imperii antiquitatem & potentiam tacito omnium consensu obtinet IMPERATOR ROMANO GERMANICUS. Quod *Alphonfus* Arragoniæ & Neapoleos Rex, qui ab assentatoribus aulicis admonitus, ne dimissus, quam par esset, erga *Fridericum* Tertium, cum aliquando Neapolim venisset, se gereret, fassus dicitur: Vestrum, inquit, non est judicare de Regibus. Nos Reges omnes debemus reverentiam Imperatori, tanquam Summo Regi. Ille caput & Dux Regum. Panormitan. in apoph. *Alphonsi*.

THES. IV. Et quamvis nemo hactenus moverit Imperatori Germanico quaestionem precedentia præter Turcam, qui quod in locum Constantinopolitanorum successerit, procedriam aucupatur, Cæsare ipsum autoritate præpollente; Honoris tamen pro Imperatore conservandi causa, & ne vel Turca vel Romanus gloriatur de precedentia, inter Legatos missos hactenus observatum est, ut, si in sinibus Hungaria conveniant, portæ dextris se invicem in orbem circumagant mutuæque salute dicta quilibet itineri suo insistat; quemadmodum ex relatione Legationis Cæsareæ anno 1665. ad portam Ottomanicam apparet, ibi: Die Botschaffter wurden jeder von denen Commissarien geführt/ und gaben auff die Schritte und Tritte einer dem andern gar genaue Achtung/ so lange bis sie zur mittlern Säule/ als dem Wechsel Ziele kamen/ damit ja keiner/ weder seine hohe Oberr/ weder seiner Gebührens/ einiger massen ichtes vergeben möchten. Bey ihrer Zusammenkunft gaben sie einander die Hände/ und verfügten sich nach beschehener Gruß und Gegenbegrüßung jeder in ein frembdes Gebiete. vid. *Bäyserl. Botschafft an die Ottomanische Pforte/ welche auff Befehl Jhr. Römisch. Käyserl. Maj. Leopold des I. Herr Graff Leslie in Anno 1665. verrichtet.*

THES. V. Reges primum præ Cardinalibus obtinere locum extra dubitationis aleam ponimus. Num autem Rex vel Regina, qua imperium abdicavit, eadem gaudeat prerogativa, dubium alicui videri posset. Exiit verò illud Dn. *Molken* in præf. d. *Conclavis*. Vidi, inquit, nuper *Christinam* Reginam Sve-

vix in Sixti sacello, illa tamen non tam ibi, sed alibi peculiarem & honoratiorem occupabat locum, illa quoque in proprio conclavi, cum visitaretur à Cardinalibus, primum tenebat: Sella etiam, cui insidebat, ex pretiosiori materia erat confecta, quam illa, quibus Cardinales utebantur.

THESES. VI. In Conventibus publicis si Princeps & aliorum Principum, qui in dubio illum præcedunt, Legati concurrunt, præsentis Principi absentium legati honoris causa cedunt, inter se invicem tamen in loco tertio, quilibet Domini sui locum occupat, D. Præses *in dissertat. d. Princip. German. Legat. cap. 4. lib. 19.* Ita cum anno 1653, in Comitibus Ratisbonensibus solus Electorum in ordine octavus Carolus Ludovicus, Comes Rheni Palatinus præfens esset, huic omnium reliquorum Legati cesserunt.

THESES. VII. Sane complimentorum seu ceremoniarum & istarum observantissimi sunt Principes, ac Legatus non debet esse ignarus aulæ, quam aditurus est, Marselaer *d. legat. lib. 1. dissert. 30.* Quænam autem curialia in Visitationibus & Revisitationibus observentur, & si Cæsar ipse Principesque præsentis sint, quod moris in audientia sit vid. D. Præses *d. l. c. 4. n. 16. 17.* ubi hæc latius tractantur. Licet inter privatos minoris sit, primò adesse & in loco expectare, Crusæ *d. jur. proced. p. 30.* Inter Reges tamen & Principes præcedentiæ nota est, quod qui primus ad colloquium in loco convento sese sistit, primus haberi solet. Ita in congressibus Caroli V. Imperatoris & Clementis VII. Bononiæ habitis se Papa tantquam major (uti ipse putat) primò stetit. *Limn. tom. 2. l. 4. c. 9. n. 9.* Idem observatum Verovini anno 1598, cum Gallici Legati pacis ineunda gratiâ primi eò venerint, & Hispanos postremò venientes, primi visitaverint Thuan. *lib. 120.* Solet cautela in ejusmodi casibus, ne inter Magnates præjudicium fiat, adhiberi, ut uno eodemque tempore in diversis foribus aut portis locum conventus intrent. Sic Margarita Caroli V. mater, & Aloysia Francisci Galliarum Regis mater per diversas Cameraci portas ædes contiguas, ex quarum una in alteram aditus erat, ingrediebantur Guicciardin. *lib. 19.*

THESES. VIII. Catholicum non est illud Magistrorum cæremo.

remouiarum, uti vocant; *Quid* qui in alterius fines colloqui & congressus ergo transt, minorem se altero profiteatur, & minor ad maiorem se conferat. Exemplo *Fridericus III.* Imperatoris, qui se cum Imperatrice ad *Alphonsum* Arragoniz Regem anno 1452. contulit, aliud constat. Ita enim *Ant. Syluius* in *Hist. Friderici III.* pag. 82. Posthac, inquit, *Cesar* *Alphonsi* Regis Arragonum multis precibus oneratus, ut Neapolim sese cum Imperatrice conferret, status tanto Regi morem gereve, quamvis id plurimi reprehenderint; qui Regem ad Imperatorem venire, si quid vellet, decensius existimabant. At *Cesar* irritas has voces habens, Avunculum suum conjugis contristari noluit, maximum & clarissimum Regem seculi deus: cujus egregia facinora totus orbis decantat: quem videlicet fortuna vincere non potuit, sed contra ipsa victa est contraque, Regi bene merenti, cui saepe nocuerat, demum familiari ejus benefacere. Neque latebat *Cesarem*, saepe *Sigismundum* antecessorem suum, aliorum Regum hospitia vixisse: qui nunc Gallorum, nunc Hispanorum Reges adiuit. In *Angliam* quoque, & in *Poloniam* minores Reges accesserat, neque propterea sua dignitas minuta videbatur. Neque ambiguum est, priores *Cesares* saepe minorum Principum lares ingressos.

THES. IX. Haecenus de loco honoratiori ratione personarum illustrium aliquid memorasse sufficiat. Personas Nobiles quod concernit, quoniam sola virtus nobilitat, Doctoribus propria virtute conspicuis major honor tribuendus est quam qui majorum suorum rebus gestis solum fulgent. Usu tamen venit, ut Doctores personis dignitate Doctorali non praeditis non praerantur, scilicet in Civitatibus Imperialibus Consulibus ac Syndicis non Doctoribus. Haec tamen causa honoris, quae civilis est, non tollit naturalem; Ut proinde filius Doctor concurrens cum patre, focero aliove qui patris loco est, praecedentiam sibi arrogare nequeat *Cassian. Catal. glor. m. no. part. 2. Cap. 16.* Honoratior tamen locus consideratur in actibus & causis publicis; in quibus reverentia naturalis non attenditur, ergo l. 9. ff. qui sunt sui vel alien. jur. l. 14. ff. ad SC. Trebell. unde *Gellius lib. 2. c. 2. in publicis locis*, inquit, atque actionibus Patrum iura cum filiorum, qui in Magistratu sunt, potestatibus collata inter-

quiescunt & consicent. Laudatur Johannes Rex Hungariz, quòd Ferdinando filio in publico congressu dextram concesserit; male verò vertitur Celsi Venetorum Ducis Patri, quod filio recens renunciato, Duci assurgere, coramque eo caput detegere recusaverit, ne patriam potestatem vilem facere cogeretur. Gothored. de preced. p. 69.

f. THES. X. Q. Quando frater, v. g. mercator, natu major, cum fratre, natu minore, Doctore, actum quandam publicum exercere debet, v. gr. sororem in festivitate nuptialis publice ad templum, zur Traue adducere; Num Seniori prior locus honoris causa concedendus sit? Pro natu majori facit, quod ille jure natura primas teneat ante fratrem Doctorem natu minorem, ita enim Chrysofostomus in Homil. 5. adversus Judæos Primogenitos, inquit, posterius genitis honorabiliores esse oportet. Sin autem consuetudo loci aliud velit, ea omnino observanda est; quæ admodum teste D. Gerdesio in diss. d. jure preced. ni. Facultas juridica Gryphisvaldensis anno 1672. respondit: Daß bey vorseyn dem specificirten actu, da die beyden Brüder die Schwester zur Traue führen sollen/ungeachtet der ältere Bruder nur ein Kaufmann/ der jüngere aber eine graduirte Person ist/ dem ältesten die precedenz und die Oberstelle für dem jüngern Bruder zustehet/ und daß der Gradus oder sonst habende Dignität des jüngern für andern bey diesem actu, welcher unter ihnen als Brüdern und nechsten Anverwandten zu verrichten/ nicht in consideration gezogen werden könne/ es wehret denn erweislich/ daß durch eine alte und beständige Gewohnheit ein anders und zwar daß dem jüngern Bruder/ wenn er an Ehren und Dignität den älteren übertrifft/ in solchen actibus, da sie als Brüder beyde und keine intermedia personæ honoratiores concurriren/ die Oberstelle und precedenz gelassen werde/ introduciret sey/ auff welchen fall der jüngere Bruder sich seines Rechtes billig zu gebrauchen hätte D. R. W. Ita D. Praeses retulit, in nuptiis filiz D. C. S. id accidisse, ut duo fratres literati natu major dignitate Doctorali non insignitis, cum fratre natu minori Juris Doctore sororem sponfam ad templum deduxerit, majorque præ minori primum obtinuerit locum. Plura vid, apud Gothofr. Crusium Gastel, tract. d. Precedent. jur.

Tu. XI. Q. Num filia nobilis alicujus nupta ignobili amittat locum in cundo, quem non nupta habebat pra reliquis feminis nata non nobilibus? Et quoniam in utramque partem non desunt rationes, eaque discussae extant in eleganti quodam responso, quod consultus superiori anno dedit Illustrissimus Dn. D. H. B. R. placuit illud hic inserere.

Die mir zugefertigte Sache und Fall / darüber mein wenig
ges Bedencken cum rationibus desideriret wird / verhält sich fol-
gender Gestalt. Nachdem in Fürstl. N. gnädigst publicirter
Ordnung Tit. Von Rang und Vorgang unserer Bedienten
und derer von Adell. 2. §. 15. nachgesetzte Verlegung gethan:
Was aber das Adelige Frauen-Zimmer betrifft; es seyn
derer von Adel Weiber oder Töchter / dieselbe sollen allen
denen vorgehen so keine von Adel / es seyn Frauen oder
Jungfrauen / ob schon deren Männer oder Väter vor je-
ner Männern oder Vätern der ushabenden Bedienungen
halber die Precedenz hätten. So hat sich neulichst begeben/
daß Herr J. S. der Rechte Doctor und Fürstl. Hoff-Advocatus
eine gebohrene von Adel geheurathet / welche Krafft angeregter
Verordnung vor diesen des Herrn Canzlars Eheliebsten und
Tochter unstreitig vorgegangen / und begehret dieselbe in iktig-
berechtigten Stand aus eben diesem principio sich noch ferners
dergleichen Rangs zugebrauchen/welches doch des Herrn Canz-
lars Liebste zuzugeben nicht gemeiner ist / und dahero/welche unter
diesen beiden der andern mit Recht nach solcher Ordnung vor-
zugehen befugt? die Frage entsethet:

Ob nun wohl vor des Hoff advocaten An. D. J. S. Ehe-
li. bste nachfolgende Ursachen und Gründe konten angeführet
werden und zwar/daß die klaren Worte des bemelten 1. ten §.
auch von derer gebornen von Adel Töchtern redere / dergleichen
sie Frau Doctorin auch iktig wehren und bleibe; Gestalt denn das
Jus Patrum keinesweges castret, diemitt diese Lehrer sich ver-
heurathet B. Franzk. ad L. Gallus de lib. & postu. disp. 1. men. br. 3.
n. 15 & seq. B. Carpz. p. 2. c. 10. d. f. 3. Sondern sie ist und blei-
bet dessen ungeachtet eine geborene von Adel/wie sie sich denn auch
annoch also ohne einiges Menschen Eintracht schreibet. Und
wie.

viertwohl (2.) nunmehr sie ein Eheweib eines der kein geborner von
Adel ist/also in der Person zwey qualitates, eine geborne von Adel
und doch eines so nicht von Adel Eheweib zu seyn / concurriren/
so heist es doch und scheint allhier statt zu finden die gemeine und
bekante Rechts-*Lehre*/ quod, quando in filiis vel filiabus concur-
runt diversæ qualitates, illa consideranda conditio, quæ magis u-
tilis filiis est, *Gloss. in c. ex tenore, qui. fl. sint legit. Bald. in l. qui con-
tra. C. de incest. nupt. S. eph. Gratian. disa. forens. 5. c. 977. n. 26. in f.*
Das auch (3.) durch heurathen einer geborenen von Adel an ei-
nen so dergleichen nicht ist/ die nobilitas und prior qualitas keines
weges verlohren werde / scheint nicht unklar zu beweysen Ludov.
Roman. in l. cum quedam puella 10. ff. de Jurisdiction. Dessen ob-
ber ungeachtet halte salvo rectius S. J. Ich gänglich darvor/
das auch stante dicta Ordinatione de precedentis des Herrn
Canklers Heliebste der Rang allerding vor Hn. D. J. S. nu-
mehrigen Heliebsten habe und behaupten könne. Sintermahl (1.)
in dem vorhergehenden §. 12. klar versehen/ das in der Ordnung/
darinne die Männer stünden / eben denselben Rang sollten auch
dero Weiber haben/wie es denn ohn dem auch Rechts/das den
Weibern alle Dignität und Ehrbezeugung nach der Dignität
und Würde ihrer Männer / und anders nicht zu wachse / es sey
denn specialiter exceptio bewiesen oder gegründet. Andr. Ti-
raqu. ad L. Connubial. 1. *Gloss. 1. part. 1. v. 18. ibi. Omnem suum honorem
& dignitatem ex honore dignitateq; virorum pendere: Fix enim uxor
honorabitur nisi & apud homines maritus in honore, existimaticne
& pretio fuerit.* Das aber (2.) allhier keine exceptio pro Uxore
Dn. D. J. S. gegründet/erscheinet daher/ weil der angezogene §. 15.
von denen von Adel/ und von Adlichen Frauenzimmer redet/ und
pro ratione statutz precedentia den Adel gegen die so derglei-
chen nicht sind/ mit sich führet. Nun aber ist bey denen bewere-
theften Rechtslehreern ausgemacht / quod si vir ignobilis ducat
uxorem nobilem, per hujusmodi matrimonium & hæc ignobilis
efficiatur text. expressus in l. samina. 8. ibi: Parentes verò seminis di-
gnitatem & splendorem tribuunt, donec plebei nuptiis fuerint copulata
l. ingenua. 3. l. edicimus. 7. C. de murileg. X. 11. Bart. in l. 1. c. 5. vers.
videndum est C. de dignis. Paul. de Castr. in l. ubi. C. de P. S. & multi
alii

alii relati ob Andr. Tiraqu. *de nobilit. c. 18. n. 16.* Quod adeo verum esse, ut siue à genere & nativitate, siue ex persona primi mariti nobilis sit uxor, quæ ignobili nubit, omnino tamen nobilitatem amittat, late deducit Anton. Faber. *Codic. Lib. IX. tit. 29. def. 17.* in tantum, ut quamvis uxoris alicujus nobilis, quæ ipsa nobilis nati, putantis priorem maritum esse mortuum nubentisque plebejo, posterius hoc matrimonium sit nullum: tamen hæc effectus maneat & ob ignobilitatem putativi posterioris mariti ipsa nobilitatem pristinam amittat, ut late defendere non dubitavit Idem Ant. Fab. *d. tit. def. 28.* *Za was (3.) noch mehr ist / so wolte ich darfür halten / wenn gleich ihige Frau Doctorin S. hiernechst eine Wittibe würde / daß sie doch / so lange sie in solchen Stande verbliebe / der Frau Canzlerin und andern Weibern deren Männer vor Herr D. S. den Rangf gehabt / keines weges vorgienge / quoniam nobilis virgo, nubens plebejo, etiam post hujus mariti mortem non recuperat ipso jure pristinum nobilitatis statum, nisi splendor ab Imperatore restituatur* *l. Imperator ber. c. de nupt. l. 1. c. de sent. passis.* Fritzius *de Nobilitate* *Concl. 30. lit. d.* Und daher kombt / wenn dergleichen Wittibe / so eine geborene von Adel und einer so keiner von Adel / verheurathet gewesen / in solchen Ehestande oder auch als hernachmals Wittibe verstirbt / daß derselben nicht ut nobili, sondern ut ignobili succediret wird. Ita expressè præallegat. Faber. *Cod. d. l. def. 17. num. 3.* Facit porro pro confirmatione hujus sententiæ (4) ut, licet regulariter donatio inter virum & uxorem non valeat, si tamen vir ignobilis uxori suæ antea nobili donare & eo animo dotem constituere constante matrimonio velit, in compensationem & remunerationem nobilitatis, quam uxor ea ex illo matrimonio perdidit, omnino valeat hæc donatio. Bart. & Dd. *in l. si divorcio. de V. O. Roman. in l. 2. §. ult. Col. 1. vers. fallit, nisi maritus. ff. si cert. petat. C. Consil. 4. 45. Consultat præfens. col. 3. vers. Potest maritus. Lib. 2.* Diesem nach thut hierwieder nicht was oben in ration. Dubit. angeführt / denn der ersten bereits per dec. ration. Genüge gethan / und folget keines weges die Frau D. S. bleibet eine so von Adel geborene und eines von Adel Tochter / Ergo bleibet sie auch an sich nuptialis his non obstantibus eine von Adel und behält diesen splendor

rem & dignitatem: das Gegentheil erhellet *ex alleg. l. famine. 8. ff. de Senat.* ubi Senatoris filia nubens viliori manet quidē Senatoris filia, se. l. non ejus splendoris & Clarissima. Gleichwie auch die patria potestas alhier pro retinenda nobilitate nichts wirket/sonst würde folgen/das ein adoptivus eines nobilis & ipse nobilis sey. contra Doctrinam Tiraq. *de nobilit. l. XV. num. 6.* Also ist auch sonderlich heut zu Tage/ganz ohne/das nicht die väterliche Gewalt bey einer Tochter durch deren Verheurathung etiam in foro communi, verlesshen solte / ita Mevius *ad ju. Lubecense l. tit. 3. rubr. num. 25.* quod in tantum procedit, ut ne quidem post mortem mariti reviviscat patria potestas laud. *Mev. d. l. num. 26.* Ad (2) Resp. die angeführte Lehre *ex Gloss. Bald. & Gratian.* ist nicht univertalis, hat auch nicht statt/wenn die eine und vornehmste qualitas schon erloschen und nulla ist/denn wie kan das in consideration kommen/ quod non amplius est? Endlich und was 3. die Lehre des Romani an allegirten Orthe betrifft/wird solche/wie sie an sich singularis ist / also auch von andern trefflichen Dreytshleßern nicht unbillig verworffen/ ita Tiraqu. *de nob. c. 18. nam. 16. ibi* Sed ille Romanus ni fallor fallitur. Ant. Fab. *d. def. 17. num. 2.* Fritz. *d. nob. d. l. r. d.* Uf welche mich geliebter Kürze bezogen/und nochmahls dafür gehalten haben will/ es werde sich die Frau D. S. nicht besser schätzen/als die Virginia des vornehmen Römisch. Patricii Auli Tochter/ de qua ita Livius Lib. X. *Virginitatem An's filiam Patriciam Volumino Plebejo nupram, matrona sacris pudicitia Patricia arcuerunt, quoniam desisset esse patricia, qua plebejo nupserat.* Wolte es *de. 10.*

TH. XII. Causam honoris ad obtinendum digniorem locum agitant etiam Ecclesiasticae personae; in primis quando Clerici ac Sacerdotes Magistratui praeferi intendunt. Ubi sane Reipubl. forma, personae ac actus distingvuntur. Aliter in civitate, quae in modum Aristocratiae gubernatur, majorque Magistratus autoritas est; aliter in Democratico regimine praecedentia conceditur. Si personae seculares gradibus sunt ornatae, Senatoribus praeferruntur; Quandoque in actibus ecclesiasticis cedunt politici, cum hi alias anteferri soleant. Ceterum de quaestionibus politice Personen den Geistlichen in Verrichtungen der Kirchen

ehen Sachen vorgehen sollen/welche und weil sie/die Politici, son-
sten in fürnehmen Aemptern und denselben unterschiedenen Si-
ßen/ vid Kesler *in Theol. casuum conscient. cap. 45* Item: Obs recht
sey und ohne Verletzung des Gewissens geschehen könne/das man
Predigern in publicis solennitatibus ihre gebührende Ehrens-
te/die sie und ihre Vorväter von undencklichen Jahren gehabt/
entziehe/und andere Politicos, welche ihnen sonst in der Ordnung
folgen/an ihre statt setzen? vid. Dedekenn. *in thesaur. consil. theo-
log. vo. 1. lect. 3.*

TH. XIII. Medici Jtis locum honorificum seu primum
non invident, ipso medico Francisco Valesio *in Sacra Philosoph. c.*
72 teste, & jure ipsis competere docent Lipseus *orat. 8.* Rodericus
à Castro *in medico politico lib. 1. c. 12.* Benius *d. privileg. Juricon-
sult. lib. 3. c. 55.* D. Gerhard, *centur. quest. politic. dec. ad. 9. quest. 6.*
D. Praeses *dissert. d. Philantia cap. 3.* Est tamen Medicus quoque
honorandus, honorque ei debitus assignandus; Hinc Doctor
Medicinae in fessione, statione ac processione praferendus est
Quaestori Electorali, nisi consuetudine contraria praecedentiam
obtinere queat, Carpz. *part. 2. decis. 110.*

TH. XIV. In recensendis proceditur actibus nolo verbo-
sior esse, cum plura videri possint apud D. Crusium *in r. u. d.*
jure procer. ad. Jacob Gothofred. *in Diatriba d. jure praecedenti.* D.
Christian Gastel *de stat. dignitat. & praecedentia Pontific. Imperate-
rum, Regum, Magn. Ducum &c.*

SECTIO IV.

DE

TITULIS HONORIS CAUSA DA- RI SOLITIS.

THES. I.

Um in civili societate honor distingvat ordines cu-
stodiatque dignitates, licitum omnino est honores
ambire & insperatos gerere. Sunt ergò tituli Ho-
noris in se non injusti: Honor enim Virtutis praee-
mium est & comes. Inde non modò in Academi-

is auctoritate publica distribuuntur tituli: sed etiam in Aulis saepe prodeunt Ordinationes Aulicæ. In Rec. Imp. Augustan. d. anno 1500 mentio fit einer Ordnung der Titel haben/wie ein jeder dem andern in seinem Stande schreiben soll. Possit quidem videri, inquit D. Conringius in *assertion. Jur. Moguntini in coronand. Regib. Romanor.* contentio de re levi: & verò non est in ea salus Reipubl. collocata: attamen interest ipsius quoque reipubl. ut sua cuique dignitas, suum jus servetur, præsertim maximis Principibus; quod noceant ejusmodi injuriæ saltem exemplo, & iniquum ferendo licentiæ impunitate quasi muniant viam.

TH II. Ob Honorem, quem in Orbe gerit omnium summum, IMPERATOR vocatur *Augustus* ab augendo dictus, quod cognomen olim Octavianus, Julii Cæsaris successor assumpsit primum: *Sacratissimus* ob magnitudinem majestatis & personæ dignitatem in l. pen. ff. ad SC. Tertull. l. 3. C. d. *quadriens. præscript. Nov. 47. c. 1.* Ejusque Constitutiones sacræ appellantur l. 6. §. 2. ff. d. *rer. divis. rit. C. de præpos. sacr. cubic.* Ipsique tribuitur titulus *Majestatis*, quâ voce dignitatis magnitudo designatur l. 91. ff. d. *hered. instit. rit. ff. C. ad L. Jul. Maj. l. 10. C. d. legib.* Germani romanizantes hunc titulum honorificum Germanicis Imperatoribus in sua lingua attribuunt & *Maj.* Quod vivente Carolo Magno obtigit, vid. *Privil. Brem. dat. ac postmodum tempore Ludovici Pii Annal. Fuld. Brovic. p. 221. Ottonis II. Hund. Metrop. p. 308. Frider I. & II. Lehman 'Coronic. Spirens. p. 635. Rudolphi Habsburg. Limn. in not. ad lib. 7. pag. 307.* Romani suos Imperatores prædicarunt *Sanctos* vel *Sanctissimos*. Ita Antonius, Alexander Severus, Valerianus alio hoc honoris titulo insigniti sunt l. 3. ff. d. *nasal. restit. l. 87. l. fin. ff. de legat. 2.* Imperatores tam antiquæ quàm novæ Romæ *Invicti simi* vocati sunt, vid. *Sveton. in Tiber. c. 7.* Germani Carol. M. Ludovicum Pium, Ottones aliosque, qui hodiernum prædeceserunt Imp. *Invictissimos*, quasi jurisdictione cedere nescios, collaudarunt: non quod omni tempore tales sese exhibuerint, sed potius ob votum, quod Eos semper invictos esse vult, *Limn. lib. 2. Jur. publ. cap. 6. num. 10.* Imperatores à subditis nominati quoque sunt *Religiosissimi*, non tantum ob religionem erga Deum l. 2. ff. d. *just. C. Jur.* quâ nihil

cla-

clariori lumine præfulget in Principe l. 3. c. de summ. Trinit. quàm ratione religionis juris l. 6. 7. §. fin. ff. d. legat. 2. quæ non minùs ac prior religio in Imperatoribus requiritur vid. proam. Instit. Gloriosissimi, ob amplissimi imperii gloriam. Divi stylo ethnico magis quàm Christiano Limnæ. d. jur. publ. Rom. Imper. lib. 2. c. 1. Dn. Rechenberg *differt. d. natur. & us. titul. aph. 3. §. 2.*

TH. III. Hoc singulare est & præ eminentiæ causa fit, quòd Imperator nulli Regum tribuat titulum Majestatis, benè tamen ab Aliis tribuatur Imperatori. *Rec. Imp. d. anno 1526. §. und sind der Churfürsten. R. Imp. Ratisbon. d. anno 1577. §. und als die wolgeborene §. und ufgehaltene/ Londorp. lib. 3. p. 25.* Sic anno 1641. cum Comitiis ad Regem Galliæ scribendum esset, Status de Majestatis nomine subdubitantes Cæsar admonuit, stylum in Imperio receptum id non admittere: Daß denen Cronen Franckreich und Spanien das prædicatum Majestatis, weder conjunctim cum dignitate, noch divisim zu geben / sondern es bey dem alten stylo zu lassen / mit welchem solches nicht herkommens / sondern bishero allein eines Königschen Kayfers oder Königs Majestät im Reich agnosciret worden / oportuitque omisso Majestatis vocabulo literis solum inferi, E. Königl. Würde. *Limn. not. Frane. lib. 2. c. 6. Contra, Imperatori Reges attribuunt titulum Majestatis; Ita Sigismundus Poloniæ Rex ad Carol. V. scripsit: Facit Majestas vestra rem suâ virtute & nostra in se observantiâ dignam Reinking. d. regim. secul. & ecclesiast. lib. 1. class. 2. c. 7. num. 18. Jacobus Magnæ Britanniæ Rex in literis datis d. 2. Novembr. anno 1621. Ferdinandum II. Cæsareæ Majestatis titulo compellavit, & in subscriptione addidit: Majestatis vestræ frater amantissimus. Ludovicus XIII. Rex Galliæ hanc in Imperatore dignitatis præ eminentiam agnovit, dum Huic Rex in literis d. 7. Maj. anno 1628. ad Ferdinandum II. datis aliquoties titulum Majestatis tribuit, *Limn. lib. 1. c. 7. n. 5. in fin.**

TH. IV. Quoniam apud omnes, vel saltem moratiores, gentes receptum est, ut maritus illustris uxori suæ eundem dignitatis gradum communicet, eaque maritali splendore coruscet, inde Imperatoris Uxor ad exemplum Augusti Cæsaris *Augusta*, id est, veneranda nominatur.

THEB.

TH. V. Imperatores sequuntur Reges; Inter quos eminet Rex Germanus. In Germania designati Imperii successores Augusti titulo claruere, Aventin. *lib. 4. Annal. B. jor. p. 382.* placuit etiam Germanis Imperatorem perhibere *semper Augustum*, Regem Romanorum vero simpliciter Augustum *constituit. Frideric. de pace Constant.* quæ tamen differentia non Friderici II. ætate Trithem. in *Chronico. Spanheim. pag. 273. § seqq.* nec Ferdinandi fuit observata *Recess. Imper. Spirens. d. anno 1542. in pr. R. Imp. d. anno 1557.* Olim exteri Reges titulum Augusti sibi non arrogarunt, sed potius Imperatoribus in prærogativam relinquere voluerunt.

TH. VI. ELECTORES licet Reges non sint, Regibus tamen æquiparantur Warem. ab Ehrenberg *d. sæderib. lib. 1. c. 2. num. 147.* & vocantur *Edle Seulen* Aur. Bull. *iii. 3. pr. Grundfeste und bewegliche Seulen des Reichs A. B. ii. 12.* Mit welcher Hülffe der Gewalt Käyserl. Macht gestärket wird A. B. *iii. 5. uf welchen das Reich vornehmlich beruhet und bestehet Capitul. Ferdin. II. Ein theil Käyserliches Leibes A. B. iii. 24.* Die nechste Oelieder Käyserlicher Majestät *Rec. Imper. d. anno 1541. in pr. Die innerste Glieder des Reichs / C. pitul. Leopold §. 46.* Tituli eorum, quibus insigniuntur, sunt vel Ecclesiastici vel Politici. Moguntinus, Trevirensis & Coloniensis Electores & ArchiEpiscopi olim vocabantur *Reverendissimi in Christo Patres Ehrwürdige in Gott Vater R. I. d. anno 1556. in pr. postea Die Hochwürdigste in Gott Vater*

TH. VII. Magni honoris signum est, quod Imperator Electores non solum Seculares ex illusterrimis familiis oriundos, Nephewen, sed etiam Ecclesiasticos illustri non progenitos stirpe, Nepotes, liebe Neven und Churfürsten appellet. Cujus rei rationem in abdito latere scribit Heig. *lib. 2. qu. 4. num. 62.* Et Arumæus *vol. 1. jur. publ. disc. 9. memb. 1. in fin.* profitetur, causam se nec ab aliis expiscari, nec proprio Marte excogitare potuisse. Sed Freinshemius *d. S. Rom. Imperii Elector. et S. R. Eccles. Cardinalium preced. nr. diatrib. 3. n. 19.* ad dignitatis Electoralis eminentiam referre non dubitat. Eximia enim dignitas, inquit, quia summam parit nobilitatem, quandam efficit cognationem cum

cum Imperatore aut Rege, qui nobilitatis omnis in suo regno fons & caput esse intelligitur. Igitur hodiè que sic proceres suos Duces- que Rex Galliarum, licet ipsi non sunt conjuncti sanguine, vocat Cognatos suos. Eodem plane more, quo Persarum Reges pri- scis temporibus, de quibus Brissonius de *Regno Persarum lib. 1.* & Freinsh. in *Curi. 33. 14.* Nec aliter Constantinopolitani Cæsares, quos in patriciorum ordinem retulerant, *Patres Imperatoris* vo- cabant. *l. fin. C. d. consul. lib. 12. §. 4. Instit. quib. mod. jus patr. part. solv.* Quidam id singulari Imperatoris affectioni tribuunt, cum amor erga Nepotes vehementissimus esse soleat. Quid? si cum D. Gerhard, *quæst. controuv. in jur. public. Rom. German. occurrent. Hex. 6. qu. 5.* dicamus: quemadmodum nepos ex sorore nobis dicitur, qui fororis nostræ filius est; eodem sensu ab imperatore, vel Im- perio, cujus soror quasi Ecclesia est; *arg. Nov. 16. pr.* hujus au- tem filii, cum quadantenus Ecclesiastici sint Electores, *Nepotum* hinc nomine appellari. Politicorum Electorû nomen *Oheimë* est agna- tionis cognationisve nomen. Arum. *l. e.* Quemadmodum etiam Rex Galliarum quemlibet Principem cognatum suum (seu cousin) appellat, quamvis sanguine ipsi non sit junctus, prout ex Loyseu des ordres *cap. 7. n. 103.* notat D. Feltman *de titul. honor. lib. 2. cap. 18. n. 18.* Quis imperatorum primus fuerit, qui Clericos Electores no- mine *Nepotis* dignatus fuerit, certè non constat. Alii Fridericum III. cognomento Pacificum id fecisse, in reformat. francof. d. anno 1442. Bertram *d. Comit. membr. 2. n. 10:* Alii ante Fridericum id fa- ctum dicunt, quoniam Sigismundus Imp. in dem notifications- Schreiben seiner Käyserl. Wahl/ Electorem Trevirensem ap- pellavit, seinen lieben Neven. Idem patet ex Recessu Norimber- gens. d. anno 1431. Josia Nolden *d. stat. Nobil. cap. 8. n. 47.* arbi- tratur, titulum hunc honoris causâ circiter Ruperti tempora, & post Auream Bullam totum fuisse excogitatum.

THE S. VIII. Meminit Luther. in *discurs. menal. cap. 38.* quòd Electores ad Reges scribentes utantur titulo *E. Liebden/ non E. Gnaden.* Hodiernis moribus, cum alia forma titulorum sit ac prius temporibus, & omnium Principum tituli creverint, pervenerintque ad summum, non in scholis, sed aulis & Cancellariis

riis hoc discendum est. Id constat, quod ante pauca tempora Electores Regibus exteris titulum Majestatis non tribuerint, sed *E. Königl. Würde*. Idem titulus Gustavo Adolpho Regi Sveciae ab Electoribus datus, cum male Eum haberet, ita rescripsit: Vestrum ad literas nostras superiori anno responsum accepimus, quod, ut resignaremus, etsi primo intuitu vix in animum inducere protuimus, propterea quod nobis titulus (Majestatis) à solo Deo & majoribus nostris acceptus non tribuatur: tamen illud hac conditione reservavimus, ne hujusmodi in posterum præjudicis amicitia nostra violetur. Electores ita se excusarunt: Serenissime Rex, etsi in literis nostris quoad titulum aliquid defuerit, id tua Majestas non ex animo alienato, & qui ipsius honori aliquid detrahere cupiat, sed ex usu & consuetudine, quam etiam erga alios observamus, Reges, profectum esse sibi persuadeat. *Limn. in notis ad lib. 3. c. 2.*

TH. IX. Duces ac Principes hodie vocantur *Celssissimi, Serenissimi ac potentissimi*, prout demonstrat Goldastus in *act. publ. p. 197. Hochgeborne Durchlauchtig. imd Durchlauchtigst; Comites Illusterrimi, Wolgeborn* vel uti hodierno cessit seculo *Hochgeborn Barones Illustres Generosissimi Wolgeborn* dicuntur. Hic plurimum interest, scripturientis nosse styli, ut vocant, curia, ne circa titulos Personarum illustriū hallucinetur. Bene Gramondus *Histor. Gal. l. 1. p. 30.* Multum, inquit, interest, Principem inter & privatum. Ille ad famam omnia dirigit, hic continetur modicis: quod vitium huic, sæpè illi virtus: quod homini privato superbia, Principi Magnanimitas est. Et si titulatura uti vocant, examussum non fuerit observata, solent literæ non resignatæ remitti: prout anno 1561. fecerunt Principes Protestantes, cum ipsis à Pontifice mitterentur literæ cum inscriptione ad singulos simili: Dilecto filio, nobili viro, Duci aut Comiti. Thuan. *lib. 28. pag. 545.* Olim Duces ac comites fuisse dictos Spectabiles: Barones verò Nobiles, Honorabiles, Illustres, Generosos: vid. Clotz, *dissert. de viculis honorif. c. 6. 7. 8.* Hodie alia titularum figura est planè quod styli Curia quemlibet edocet.

THE S. X. Priusquam longiùs abeamus, advertendum venit, quòd honoris à Deo sibi concessi declarandi ergò Principes utantur

utantur numero plurali, Nos Dei gratia, non Ego; neque hoc ullo modo ad vanitatis vel superbiæ, sed authoritatis & modestiæ argumentum referendum est. D. Geisler. *dissert. d. titulo: Nos Dei Gratia, part. prior. thes. 18. obrationes th. 19. & seqq.* adductas. Princeps isto titulo nihil singularis potestatis sibi adscribere videtur Lindenberg. *er. d. numeror. princip. mysterio p. 5. 6.* & Princeps bonus Tyrannidis speciem effugit, si potestatem cum aliis communem se habere fatetur. Erasmi. *d. conscrib. epist. p. 67.* ac Princeps non solum propriæ, sed etiam, (uti loquitur Lipsius *lib. 7. polit. c. 2. §. 2. in marg.*) mutuatitiæ sapientiæ aliquid tribuit, cum Imperantes à Deo habeant characterem; illudque Nos denotet magnitudinem. D. Beckman *in notis. dignit. illustr. dissert. 1. c. 3. §. 6.* facitque ad amplificationem dignitatis & honoris. Idem *c. 1.* quia Princeps cum aliis hominibus comparatus ratione meritorum multos æquat, etsi unus sit, tamen plures, imò totum populum representat. D. Feltman *Tract. d. titul. honorif. c. 57. §. 2.* imò titulus: *Dei gratia:* Principes Imperii immediatos apertius distinguit à cæteris, qui sunt Mediati & Subordinati aliis Id. *th. 87. Mylerus d. Princip. & Stat. imper. german. part. 1. c. 30.*

TH XI. Notabile est, quod quandoq; Superior vocet inferiorem Dominum clementem: cujus meminit D. Eiben *in Elect. feud. c. 2. §. 13. aus der Hochgräfl. Stollbergisch. Deduction wegen Königstein &c. in Beylagen num. 33.* & seq. ubi Dominus Vassallum vocat seinen gnädigen Herrn / quod etiam refert Dn. Rhet. *commour. in lib. 1. jur. feudal. n. 8. in fin. p. 127.* De Titulo Excellentia, & qualis controversia inter Electorum & Aliorum Principum Legatos fuerit, vid. D. Præses *in dissert. d. Princip. Legat. c. 5.* Cæterum status Imperii vel alio se scribens: *unterth. König/* eo ipso se subditum alterius non profitetur, quia verba civilitatis non obligant, vid. Linne *jur. publ. lib. 4. cap. 9. 101.* Idem *lib. 4. c. 6. n. 76. in fin.*

TH XII. De Titulis personarum non illustrium, non est, quod multa dicamus, cum isti valeant, sicut nummi, & usu addiscendi sint. Res autem eò devenit, ut intermissa titulatura noviori, retentâq; veteri actionem instituire contra scribentes nonnulli non erubescant. Ita crevit vanitatis genus, *Titulomania,* à quo

oto peñore abhorent viri cordati; quod enim facias ei, qui in proximo trans Rhenum rure ignotus & tamen audit Clarissimus,

Quam multum vanities - eatatis habet.

conferatur *Atandi lapis lydus, sive vanitas per veritatem falsi accusata & convicta*, operâ Anton. à Burgundia edita, Add. D. Præses in privilegio ad Galatæum s. d. mor. elegant. p. 138. n. 1.

SECTIO V.

DE

INSIGNIBUS AC ORNAMENTIS HONORIS CAUSA CONCESSIS.

THES. I.

Insignia, quæ nihil aliud sunt, quam infallibile virtutis testimonium, bonæ mentis indicium, claritatis & honoris tessera, Draco d. orig. & jur. armor. adinventata sunt, ut virtutum bellicarum togata suum extet præmium. Nec tamen cuivis indiscriminatim arma ac insignia conceduntur, sed honoris causa iis, quos virtus nobilitat; nec propria autoritate quis insignia usurpare valet, sed Imperator aliusve Superiorem Deo & gladio non recognoscens ea concedit, vel immediatè, ut quando nobilitate, simulque armis quem donat, vel sine nobilitatis collatione privilegium armorum alicui concedit, *Einen Wappen Brief*: vel mediate per comites Palatinos. Draco d. l. Hinc Pulchre Polyb. l. 5. *juvenes inquit, excitant ac provocant ad pericula subeunda. Cum enim occasio se dat, & aliqui eorum fortiter & animose fecerunt, convocans Imperator in conjunctionem omnes copias & circumponens sibi eos, qui Autores egregii facinoris, præmium quidem laudes eorum edisserit, & super hoc facto, & si quid aliud in omni vita gesserint laude & memoria dignum: post hoc ei quidem, qui hostem percusserit, hastam donat: qui verò dejecerit & spoliaverit, pedum quidem phalam: equiti phalaras &c.*

THES. II. Non autem sola virtus militaris causa impellens est insignium assumendorum, sed & alia plures, uti sunt: *Officium*, quemadmodum Electores seculares ea, quæ Imperator præferunt, insignia clypeis suis exposita habent. *Benemerita*; uti Imperator Maxi-

Maximilianus I. Erico Seniori, Brunsvicensium Duci, duodecies in acie stanti & Imperatori fidelem operam contra Turcas, Gallos aliosque præbenti a vitis insignibus auream stellam adjecit, quæ adhuc in Brunsvicensium Ducum clypeo pulget. *Religio*, vera sit sive falsa. Sic Colonienſes Magorum corpora accepisse gloriantur: hinc eorum insignia mutata sunt in *tres coronas* ad designandum, tres sanctos Magos ab oriente venientes ac domini servatoris nostri nativitate colentes ab iis detineri. Lehmann *Chronica Spirens. Nominum convenientia*, uti Familia Hennebergensis gallinã habuit nigram Bernates in Helvetia ursum pro insigni gerunt, & putant, Bernam die *Stadt Bern* nomẽ accepisse ab urſo, qui primus comiti orbem condituro occurrerit. *Limh. lib. 6. c. 6. n. 17. ex Chronica Helvet. lib. 7. c. 30. Eruditio*: sic Bartolus Iesus, ab Imperatore pro insignibus accepit leonem purpureum cum bicipiti cauda in campo aurato, ad designandam ejus virtutem & eruditionem. Jovius in *eleg. vir. d.كتور*. Alii tamen, inter quos est Limnaus *lib. 6. Jur. Publ. c. 10. n. 4.* Baldo à Carolo IV. horum insignium usum concessum esse autumant. Nobiliss. D. Bechman *dissert. de insignibus th. 56.*

THESES. III. Partes insignium, præeunte Limnao, recenset D. Bechman in *notis dignitat. illustrium dissertat. 6. cap. 3. th. 2.* scilicet I. *Scutum* seu campum, cui insignia inhaerent. II. *Emblemata*, h. figuras atque colores scuto adhaerentes. III. *Galeam*. IV. *Clinodia*, ornatus causa Galeis adjecta; & V. *Sustentacula*, quæ insigne sustinent ac fulcunt,

THESES. IV. Solent autem Imperatores hodie jus donanda in galea coronæ sibi ferè solis reservare, nec Comitibus Palatinis concedere, quemadmodum verba diplomatis Casarei refert *Draco c. 1. th. 4.* Doch sol genanter D. S. sein fleissig auffsehen haben / Das er in Krafft dieser unser Käyserlichen Freyheit und Gnad unsern Käyserlichen und Königlichen Adler / auch anderer Fürsten / Grafen oder Freyherrnen / alterblich Wappen und Kleinodt / auch jemandt / wer der were / eine oder mehr Königlichen Kronen / auff dem Helm nicht verleihe / welches wir uns hiermit vorbehalten haben wolten.

D. 3. THESES.

THES. V. Imperium nostrum Romano-Germanicum gerit
Aquilam, eamque *Bicipitem*. Hanc, inquit D. Becman *d. notie.*
dignitat. diss. 6. lib. 4. Prisci Romanorum Reges amavere, posteri
 in Republica liberâ amplexi sunt & secuti, tandem Imperatores
 ad nostram usque ætatem propagarunt. Ratio videtur in Aquilæ
 robore, magnitudine corporis, volatu sublimi ac celeri, acri-
 moniâ visis, prudentiâ præterea & animi magnitudine quærenda
 esse, ut veluti Aquila istis, sic Romani similibus donis eminere
 censendi sint. Eandem posteri Bicipitem volvere, seu potius
 duas Aquilas expansis alis sibi dorso jungentes, forte in designa-
 tionem Bicipitis Imperii Orientalis & Occidentalis. Alii tamen
 existimant, aquila, Imperii insigne licet sub uno corpore duo capi-
 ta habeat, fissam tamen esse aquilæ imaginem à *Caroli M.* Germa-
 norum & *Nicephori* Græcorum Imp. conventionem, vid. *Limæ. l. 4.*
6. 14. n. 10.

TH. VI. *Regis Romanorum* insignia non bicipitis, sed simplicis ac
 consuetæ aquilæ figura efformata sunt. Cum enim Rex Romanorum
 Imperatorem superiorem agnoscat, est, quod Rex electus in insi-
 gnibus & sigillis aquilam simplicem dextro saltem capite promi-
 nentem, Imperator verò coronatam bicipitem gerat. *Limæ. lib.*
3. 4. n. 8.

THES. VII. Electorum Ecclesiasticorum insignia variant.
 Primi s. *Moguntini* est *Rota ex dispositione Willigisi*, Primi Electo-
 ris *Moguntinensis* dispositione. Hic enim cum ex patre *Rhedario*
 ex pago *Saxonie Schönningen* esset, multis locis sibi rotam de-
 pictam conditionis suæ memor modestissimè proposuit cum hac
 inscriptione: *Willigis, Willigis, recole, unde venisti.* Archiepiscopi
Trevirensis insigne est *crux rubra aureo in vellore*. Electoris *Coloni-*
insigne est crux respectu Archiepiscopatus. *Secularium Electo-*
rum insignia sunt: Regis Bohemie Aquila fusca s. nigra, quam *Fri-*
dericus I. in leonem fulvum bifurcata cauda in clypeo albi colo-
 ris mutavit, & in signum Archipincernatus ungui dextro calicem
 quoque aureum imposuit. *Gold. d. Regn. Bohem. lib. 3. c. 4.* Ele-
 ctoris *Bavariae* insignia sunt *pomum aureum in orbis formâ*. Electo-
 ris *Saxonie* duo *gladii stricti vel decussati compositi*. Unde *Albin.*
 inquit: *Der Chur Sachsen Wapen ist eine Fahne / so oben*
schwarz und unten weiß / darinnen zwey rothe Schwerter
über

überschrencket. Elector *Palatinus* iisdem gaudet partibus cum Domo *Bavaria* ratione Electoratus in Instrumento Pacis Westphal. Ognabrug. Ipsi restituti. De reliquorum Ducum Principum Comitum ac Dominorum, insignibus, scutis, coloribus, figuris, galeis & aliis ad hanc rem spectantibus cum opus Dn. D. Spenerus editurus sit, plura tum percipi poterunt.

THES. VIII. Ornamentahonorifica, cujusmodi sunt *vestitus honoris* ergo concessus, *Torques, Armilla, Annuli, Inaures, Cingula* idque genus alia quod attinet, concilianda: venerationi Magnatibus opus est splendidioribus ornamentis; siquidem vulgus magnorum operum non alios capaces putat, quam quos eximia specie donatos videt. D. Becman *d. l. cap. 1. tb. 11.* juxta proverbium: *Hanc homines decorant, quem vestimenta decorant.* De Ludovico XI. Galliarum Rege, Comina: *lib. 2. n. scribit: Ludovicus brevis ubi utebatur vestimentis, & adeo neglectus, ut nihil supra Pileum gestabat diversum ab alius, & huic affixa erat imago plumbea. Hanc tenuitatem videbant Hispani, & parsimonia tribuebant.* Imò non ipsum solum Princeps, sed etiam ipsius ministros decet, in Principis honorem ornatiores incedere, non sicuti alii inferioris ordinis homines Perez, *ad rit. C. d. vestit. holoser.*

THES. IX. Acta Comitiorum testantur, Maximilianum I. singulis Principum ordinibus certum & distinctum vestitum anno 1594. præscriptisse, eosque illo usos fuisse. Ein Herzoglich Kleid war ein rother atlaser Mantel/durch ab/bisß auff den Fuß/ zu einer Seiten offen/ mit Lassaß unterfüttert und oben daran ein übergelegt Goller von Lassaß/ bisß auf die Achsel: und unter demselben Mantel ein rother Rock nach gefallen/ der auch an der Seiten/ da der Mantel offen/ geziert nach Belieben. Item / auff dem Hauß ein rother atlaser Herzog Zur mit Lassaß überstülpet / einen zweren Hand breidt. Der Landgrafen Kleid war ein brauner Damascaner Mantel/ durchaus bisß auff den Fuß zu einer seiten offen/ gefüttert von grauen Febe / und mit einer umgelegten Goller von graue Febe/ bisß auf die Achsel: Der Zur von braunen Damast/ forn mit einẽ febe Aufschlag/ wie die marcken Hauß gemeinlich getraggen werde. Der Marggrafe Kleidung

bung war ein brauner Damascener Mantel in die Länge / wie jetzt gesagt / mit Hundwerck / Fehewane genant / gefuttert / mit einem Goller oder Überschlag desselbigen Hundwercks bis auff die Achsel: den Hut auch von brauner Damast / dessen Überschlag fein von Hundwerck. der Erzbischofliche Habit war ein langer Mantel von Rosenfarben / von beiden Seiten offen / mit lassaß gefuttert und einer Kappen auff der Achsel / alsdenn dergleichen Prälaten zu tragen pflegen / und die zugehören auch mit lassaß gefuttert. Die Bischöffe / so fürstlich Land und Leute: als Bamberg / Würzburg etc. trugen lange braune Röcke mit grauen Febe gefuttert / und eine Kappe um den Hals / auch mit grauen Febe gefuttert. Die gemeine Bischöffe trugen braune Röcke von Hundwerck oder Fehewanen gefuttert / wie auch die Kappen *Limna. ad lib. 4. jur. publ. c. 7. n. 23.* Electorum Ecclesiasticorum vestitus in solenni curia est toga ex panno coccineo rubro, pellibus ex albo & nigro variegatis, quas heomelinas vocant, suffulta & prætecta: pileus quoque ejusdem coloris panno pellibusque variegatis prætextus. Electorum secularium vestitus in solenni curia est paludamentum holosericum rubrum, pellibus heomelinis suffultum & prætextum, pileusque ejusdem materiae, coloris ac prætexturae. D. Struve *d. eo quod justum est circa vestit. civum.* Reliquorum ordinum quis vestitus sit positus ipsa Reformatio politica Imperii *d. anno 1577. tit. 3. §. seqq.* sigillatim enarrat.

Th. X. Quænam vestis Comitibus & Baronibus prohibita sit, vid. *Reform. Polit. d. anno 1577. tit. 13.* Uxoribus tamen Comitum & Baronum conceditur vestibus suis aureas argenteas paragaudas adjungere; integra tamen vestis ipsis interdicta *d. Reform. polit. d. 1.* Inter Nobiles distinguitur, an sint Nobiles tantum, an simul equites. Illis certa sericorum vestimentorum genera interdicta *Ref. polit. tit. 11.* uxoribus tamen eorum laxior potestas conceditur, daß sie mögen vier seidene Röcke machen lassen / einen von Sammet / die übrigen deren von damast oder der gleichen seiden Röcke / Nobiles verò qui equites sunt, splendidio

didiori vestitu utuntur, & etiam thorace aureo ipsiuti licet.

THES. XI. *Doctores in vestium determinatione eodem gradu constituuntur, ut eorum melior sit conditio, quam Nobilium, qui Equites non sunt, quod patet ex Receptis. d. anno 1500. rubr. von Übermäßigkeit der Kleider / ubi disponitur: Die von Adel/so Ritter oder Doctores sind/ sollen kein Goldenes Stück tragen / doch sol es ihnen zu Wämbsern zu tragen unverbotten seyn/ Reform. Polit. tit. von Doctoren. Deegleichen sollen und mögen die Doctores und ihre Weiber / auch Kleider/ Geschmuck und Ketten/göldene Ringe und anders ihrem Stande und Freyheit gemäß/ tragen. Licentiatum quoque Doctorum privilegiis gaudent, Ordinat. Regiment. d. anno 1500. rubr. wie zwanzig Personen in das Regiment genommen sind in fin. ubi dicitur: Die andern sechs / Personen / die von Ritterschafft/ Doctoren oder Licentiaten &c.*

THES. XII. *Leges sumptuariae in Germania nostra, in qua luxus valde invaluit, necessariae sunt. A serico perventum est ad aureas & argenteas vestes; ab his ad texta serica, quae margaritae & varii operis lapilli implent per suos colores distributi. Quid catenas dicam & gemmea cingula, & adamantinas fibulas, & bina ternaque patrimonia mulierum auribus pendentia? Digna Principibus imò necessaria cura foret, providere, ne dites familiae, aut claritudine insignes studio magnificentiae prolabantur. Sed opinor ex aliorum inopia securitatem sibi conciliari pervasum esse principibus ait Forstner, ad lib. 3. Annal. Tacit. p. 495, add. Lanfranc. oratio pro Germania.*

SECTIO VI.

D_B

OFFICIIS HONORIS CAUSA DEFERENDIS ET PRÆSTANDIS.

THES. I.

Officia (prout hęc vocula notat munus) sæpius magis honoris quàm proventuum causa conceduntur & peraguntur. Solent autem in delatione ejusmodi offi.

E

officiorum honorificorum quandoque attendi bene merita Majorum, quandoque familia, quibus non auferendi sunt honores. De Comitum veterum liberis attestatur Capitulum Caroli Calvi apud Mireum in *annal. belg.* anno 877. hunc in modum: Si Comes de regno obierit, cujus filius nobiscum, filius noster ordinet de his, qui eidem Comiti plus familiares, propinquiores fuerunt, qui cum ministrerialibus ipsius Comitatus & cum Episcopo, in cujus parochia fuerit ipse Comitatus, ipsum comitatum prouideant, si ueregant, usque dum nobis renuncietur, ut filium illum, qui nobiscum erit, de honoribus illius honoremus.

THES. II. Ac hodiernum honorifica officia deferri iis, quorum prædecessores de republicâ bene meriti sunt, ex actis Circulorum imprimis patescit; prout in Duce s. Præfecto Circuli **des Kraysß Obrisentalis** reflexi haberi solet. Exempli loco Potentissimum Saxonie Electoris in Circulo Saxonie Superioris, qui anno 1658. tanquam paternæ virtutis hæres ab ordinibus fuit electus, D. Præses in *Schediasm. d. Conuentib. Circulorum cap. 4. n. 11.* adducit.

TH. III. Sunt præterea in Germanico Imperio officia honorifica, quæ certis personis ac familiis conceduntur. Sic ELECTORES S. R. IMPERII in Curia solenni officia quædam honoris causa præstant atque Imperatori exhibent. Olim ista non erant hæreditaria certisq; familiis connexa, sed ambulatoria. D. Conring. *dissert. d. officialib. Imp. Rom. Germ. 1b. 12.* Notabilis locus est apud Witi-chindam *lib. 2. Annal. sub init.* ubi iis, Ottonis Magni inaugurationem coronationemque ac dehinc solenne convivium describit. Divina deinde, ait, laude dicta sacrificioque solenniter celebrato descendebat Rex ad palatium, ac accedens ad mensam marmoream regio apparatus ornatam resedit cum Pontificibus & omni populo: Duces verò ministrabant: Lothariorum Dux, Giselbertus, ad cuius potestatem locus ille pertinebat, omnia procurabat: Eberhardus mensæ præerat, Hevimanus Franco Pincernis: Arnulphus equestri Ordini & eligendis locandisq; castris præerat &c. Ac memorabilis est descriptio solennitatis Paschalis ab Ottone III. in Quedlinburg celebratâ e veteri historia Ditmari Mersburgensis. *lib. 4. Chron.* cuius hæc sunt verba: Quatuor ministrabant Duces: Henricus (Bavariæ Dux)

Dux ad mensam: *Conradus* (Francia) ad *Cambram*: *Hezil* (Palatinus) ad *Cellarium*, *Bernhardus* (Saxonia) *eguis* praesuit. Postmodum officia isthaec hereditaria effecta sunt, & quantum ex *Arnoldi Lubecensis lib. 3. c. 9.* constat, factum id est à *Friderico Barbarossa*, regiae Dignitatis Majestatisque Imperatoriae studiosissimo, qui devicto Duce *Henrico Leone* alia ad Imperii honorem pertinentia reduxit, ut haec quoque officia revocasse in usum videatur, *D. Conring. c. 1. th. 14.*

THES. IV. Officia Electorum Ecclesiasticorum in tali curia sunt haec, ut, quotquot adsunt, sigilla & typaria imperialia sive regalia in solenni processione super argenteo baculo suspensa gerant, & ante Imperatorem vel Regem Romanorum in mensam ponant; quae tamen ipsis Rex seu Imperator statim reddit, & ei in cujus Archi-Cancellariatu aula celebratur, majus sigillum collo appendit, quod ad finem coenae & usque dum in hospitium suum rediit, portare debet *D. Gothofr. à Jenà de election. Imper. disp. 5.* Ingresso Imperatore vel Rege Roman. ad mensam Electores Ecclesiastici benedictionem tam ante mensam, quam in gratiis post cibum acceptum agendis dicere jubentur servato ordine in *Aur. Bulla cap. 23.* praescripto. Et ut se invicem honore condigno & decenti praeveniant, & exemplum aliis praebeant invicem honorandi, is, quem circa praemissa ordo tetigerit ad haec, alterum conviventiâ & caritativa inclinatione invitet, & tunc demum ad praemissa procedat, seu quodlibet (*in d. c. 23.*) praemissorum.

THES. V. Quamprimum Imperator vel Rex Rom. solium preparatum ascendit, Electores *Seculares* sua peragunt officia. Et quidem primo loco in *Aur. B. tit. 27.* ELECTOR SAXONIAE nominatur, non quidem ratione dignitatis, sed quia commodè ante ceteros Collegas officium suum peragit. Est autem officium *Ejus*, seu *Archimarschalli*, avenam distribuere, nempe ut equo cui insidet in acervum avenae ad pectus usque adactis, in manu habeat baculum argenteum & mensuram argenteam, simul duodecim marcas argenti in pondere facientes, ac mensuram avena plenam primitus venienti famulo ministret, ac postea baculum in avenam figens recedat. Tumque ipsius *Vice-Marschallus de Pappenheim*, aut eo absente, *Marschallus Curiae* avenam istam distri-

tribuere debet. Rumelin *ad A. B. p. 3. d. ff. 3.* Schutz. *d. vicariar. concl. 24. lit. c.* Carpov. *ad L. Reg. Germ. e. 10. sect. 6. num. 28.* Secundo loco in A. B. venit Elector BRANDEBURGICUS, estq; ARCHICAMERARIUS, & in processionibus Imperialibus sceptrum præfert, Ejus subofficialis est Comes principali dignitate præfulgens, **Gefürsteter Graf von Hohenzollern**; Is equo intrat culinam, indeque malluvium argenteum cum gutturnio portat in curiam, idque ab equo descendens ad lavandum Imperatori seu Regi Rom. præbet: tenent reliqui Seculares mantile. Subofficialarius malluvium & gutturnium sibi cum equo habet. Petr. d. Andlo *lib. 2. d. Imp. Rom. c. 15.* Quando verò Elector Brandenburgensis ipse præfens non est, an tunc Legati Ejus vel hereditarius Imperii vice Camerarius sceptrum Regi electo præferre debeat, lege ea, quæ anno 1655. in coronatione Ferdinandi IV. Brandenburgenses protestando Imperatori & Directorio Moguntino exhibuerunt, apud Limnæum *rom. 5. addit. ad lib. 3. cap. 7. n. 74.* Tertio loco in aurea bulla ponitur **Electo Palatinus**, verum cum dignitas Electoralis anno 1623. **Friderico V. Palatino** adempta cum omnibus annexis juribus in **Maximilianum Bavarum**, translata, eademque in **Instrumento Pacis** art. 4. confirmata, & Octavus Electoratus institutus esset, controversia orta est, num **Archi Dapiferatus** officium Palatino esset ereptum, quæ peculiari quadam transactione sopita, atque hoc officium Bavarò à Palatino cessum est, vid. **Theatr. Europa. ad annum 1651.** Autor **der wolgegründeten Abfestigung der Chur Baierschen freyen Anzeige wegen des Vicariats** pag. 50. Est itaque hodie **Bavarum Archi Dapifer**, cujus officium est, ut ipse equo intrans, & quatuor scutellas, (quarum quælibet habet tres marcas argenti) cibis impletas manibus tenens, ac ab equo descendens, ante Imperatorem vel Reg. Rom. in mensam ponere debeat. Ubi eum expectat **Vice Marschallus**, & cum baculo præt. In solennibus processionibus pomum imperiale gestat. Ejus Vicarius est **Comes de Zeil**, qui patinas argenteas cum equo similiter sibi vendicat. Elector PALATINUS est **Archi Thesaurarius** in processione solenni gestat **coronam**, inque solennibus conventibus projectionis pecuniæ facit initium, Ejus Vicarius est **Comes de Sinzendorf**.
In

In actu coronationis Regis Romanorum, *Ferdinandi IV.* Elector Palatinus equitans, unâ cum Vicariis suis hereditariis, auream & argenteam monetam projecit Anno 1658. d. 1. Aug. in *Leopoldi* Imper. inauguratione idem fecit, uti ex relatione constat: **Chur Pfaltz** ohngefehr 10. od 12. Schritt von der Römer Thür / unter das Volk reitend / und das erste Geld anwerffend / begab sich hernach bald wieder auf den Römer Saal: Gleich hernach präsentirten sich beyde Herrn Grafen von Singendorff / als Erb-Schatzmeister / und wurffen in den Schrancken herum biß wieder zum Römer das übrige Geld unter das Volk / unmittelbar die Trompeten sich hören ließen. **REX BOHEMIÆ Imperii Archipincernæ** Vicarius est Comes de *Limburg*, *A. B. tit. 27.* Archipincernæ officium est, Imperatori vel Regi Rom. primum poculum vino & aqua permixtum impletum, porrigere, non tamen redimitum corona regali, si nolit vid. *Constitut. Ruperti I. d. anno 1330. ap. Goldast. rom. 2. Constit. Imperial. fol. 92.* cur autem vinum Imperatori proponendum aquâ diluatur vid. *Limn. 3. Jur. Publ. c. 8. n. 8. § 199.*

THESES. VI. Circa hæc officia honoris causa peragenda animadvertendum venit: Electores *intra*, Vicarios seu Subofficiarios *extra* curiam equos, conscendere, Spreng. *Jur. publ. l. 1. cap. 29.* nec non in casu absentia Vicariorum seu subofficialium, quotidianos Imperatoris Majestatis ministros ad officia hæc admitti, eaque expedire Schutz. in *Colleg. Jur. publ. diss. 7. 1b. 25. lit. A.* & quamvis in casu presentia olimlis fuerit inter præmemoratos Subofficiales & Aulæ Cæsareæ Ministros: vid. *discurs. Besold. d. prerogativa sessionis. num 4.* hodiè tamen ea in Capitulatione *Ferdinand. II. art. 41.* & *Ferdinand. III. art. 48.* decisa est, ne aliter quàm certis in casibus Officiales Imperatoris in Hereditariorum subofficialium vices substituatur: scilicet casu, quo Imperator Curiam imperialem celebrat, auf **Reichs Wahl** oder andern dergleichen Tågen / da die ErbKempter zugebrauchen sind. Quid, si quis horum Vicariorum mittat Legatum, an hic, an ordinarius Curia Imperialis minister officium gerere, scutum, que ferre debet? Respond. quoniam hujus officii functio personalissima est certæque familiæ jure Majoratus per **A. B.** est concessa

cessa, per Legatum vel substitutum expediri nequit l. 68. l. 169. ff. d. R. J. Q. An in casu absentie Electoris alicuius Legatus ejus, an vero ad subofficiale pertineat talis officii administratio? Pro Subofficialibus facit observantia: vid. Schuz. in Colleg. d. stat. Rei Roman. Diss. 7. th. 25. lit. a. Limn. lib. 3. jur. publ. cap. 7. n. 77.

THES. VII. Considerantes solennitatem convivii Imperialis ac circa illud præstanda officia, memorandum adjicimus: Comites fercula solere ferre, uti in relatione coronationis Leopoldinæ legimus, daß damals durch funfzig Grafen die Speise aufgetragen worden.

THES. VIII. Electores R. G. Imperii officia quædam, EPISCOPO BAMBERGENSI præstant, quæ tamen non illa sunt, quæ per prædictos Subofficiales seu Vicarios, in Imperiali curia ista munera peragi possunt, sed ratione Bambergensium bonorum, quæ ab Electoribus nonnullis in feuda recognoscuntur, peculiares sunt Vicarii, unde ex non distinctis hiæc feudis error communis natus est, quod Quatuor illi Imperii Officiales s. Electores ad similia illis, quæ Imperatori debent, officia Episcopo Bambergensi per Subofficiarios præstanda adstricta sint, quasi Officia illa Electorum jam antea nominata ab Episcopo Bambergensi recognoscantur. d. Conring. d. officialib. Imper. th. 26. D. Strauch. dissert. exoter. 3. num. 12. Recognoscit autem REX BOHEMIÆ ab Episcopo Bambergensi Pragam, Bohemiæ metropolin tanquam feudum, Goldast. d. Bohem. lib. 3. Ejus Vicarius & Pincerna est Nobilis de **Zufflitz**. ELECTOR SAXONIÆ anno 1623. d. 19. Octobr. ab Episcopo Bamberg. investitus est mit dem Obermarschalltump des Keyserl. Stiffts Bamberg / und dessen Zugehörungen / Bittenberg / Schloß und Statt / Mühlberg Schloß / und deren Dörffern / Berstad / Alsendorff / Weißgê und Gabgast mit allen und ieglichen Zugehörungen / nichts ausgenommen / wie denn solche Stücke den Churfürsten von Sachsen / von des Bischoffs Vorfahren am Stiffte / geliehen worden / Limnæ. ad lib. 3. c. 7. Ejus Marschallus est Nobilis de **Ebner**. ELECTOR BRANDENBURGENSIS investitus ab Episcopo Bambergensi mit dem Obrist Cammer Rintze des Stiffts **Bama**

Bamberg/mit allen seinen zugehörigen Stücken und Lehn.
Ejus Camerarius est Nobilis de *Rotenhan*. *Linna. ad Capitulat.*
Caro's V. Imp. Carpz. d. ff. f. end. 10. qu. 1. ELECTOR PALATINUS ab eodem
Episcopo in feudum tenet castrum *Zobenstein*/ advocatiam bo-
norum, & hominum oppidi *Zersbruck/Ullseck/Zurpach/Pä-*
genz/Welden. quis ejus Vicarius hodie sit, nobis non liquet. ELE-
CTORIS BAVARI Dapifer est Nobilis de *Pommersfeld*.

TH. IX. Reliquis Principibus familiare fuit & adhuc fre-
quens est, Officiales hereditarios suorum Principatum, Ducatu-
um aut Comitatum constituere. Sic Ecclesia MOGUNTINA officia-
les habuit *Archimarschallum*, Landgravium *Hallstz*, *Vice Marschal-*
los, Equites ab *Heussenstein*; *Archidapiferum*, Comitem *Velden-*
heim; *Dapiferum*, ex familia Equitum *Brömserorum* à *Rudes-*
heim; *Archipincernam* è sanguine Comitum *Spanheimiorum*, uti
ominatur *Gabriel Bucelin. in Sacra German. Pincernam* Equitum
à *Cronberg*, *Archicamerarum* Comitem à *Stolberg*, *Camerarium*
ex equitibus familia *Ruedt* à *Colenberg*.

THES. X. ABBAS CORBEJENSIS in Westphalia qua-
tuor habet officiales prædicto nomine insignitos, inter quos est
Dux Brunsvicensis & Luneburgensis. Sic habet relatio *Johannis*
Lezneri in Chronic. de reb. gestis Ludovici pii & fundatione Abbatis
Corbei. cap. 18. Der Abt dieses Käyserl. freyen Stiffes hält
an selben Tage zur vesper / wie auch des folgenden Tages /
beydes zur Mess und zur Vesper mit dem Seinen eine sonder-
liche Procession / doch ferner nicht / als im Creutz ange und
in der Kirchen. In welcher dem Abt der Erstest Fürst zu
Braunschweig / oder *Wen* derselbe darzu deputiret / und
vollmächtiglich verordnet / einen silbern zierlichen Stab /
als des Stiffes *Advocatus* und *Edler Voigt* vortragen / wie
auch der *Erstest* aus dem alten *Adelichen Geschlechte* der
Stoßhausen / als des Stiffes *Erzmarschall* / einen hölzern
Stab vortragen muß. Von alters hat der *Erstest* von der
Malzburg als des Stiffes *Corbey* *Erbschenk* / auff diese
Zeit dem Abt dienen müssen. Er aber der Abt und Herr
selbst trägt in dieser procession den gülden Stab / in seinem
zierlichen habit und ornat / als das einen solchen Prälaten
und

und Gliedmaß des Reichs gebühret. Der Ebler Advocatus und Erbvoigt / nemlich der Fürst zu Braunschweig und Lüneburg / muß von wegen des Amptes / und der Graffschafft Dassel / den 14. Junii einen Hirsch gen Corbey in die Küche / und auch den 21. Junii einen lieffern und verschaffen / welches also von alters her gehalten worden ist.

THESES. XI. Haecenus de officiis honorificis, quatenus vox ea denotat munus, videatur supra *lib. 1.* Prout autem benivolam vel gratiā plenam comprehendit exhibitionem, reticenda non est, sed instar omnium memoranda maxime CAROLI V. gloriosi illius bellis ac victoriis Imperatoris clementia, quam in deferendo honore exhibuit ministro suo. Scilicet laudatissimus ille Imperator aliquando Vlislingæ ventos navigationis expectans in multam noctem cum Georgio Sigismundo Seldio locutus, familiā omni sive dormiente, sive alibi divagante, & nemine ad tinnuli æris signum apparente, ipse (*Carolus*) Doctori Seldio quantumvis recusanti lychnum prætulit, eumque per gradus deduxit: *Hoc monumentum*, inquit, *Cesaris illius Caroli habere, Seldi exercitiis, ac copiis quondam stipati, quem nunc solum à familia etiam desertum video, & qui tot annos servisti, te tibi nunc servis ac lychnum præferi.* Chytraeus in orat. funebr. Carol. V. p. 3. lib. 7. c. 14.

SECTIO VII.

DE NONNULLIS PECULIARIBUS ACTIBUS TAM INTER VIVOS QUAM POST FATA HONORIS CAUSA ATTENDENDIS.

THESES. I.

Uavis, ea quæ de loco honoratiori & Titulis supra dicta sunt omnino spectent ad cultum, sunt tamen adhuc peculiaris quædam, quæ ritum exprimunt devotū. Huc referendum est *Osculum observantiæ*, quod honoris exhibendi causa olim *Candidati Romæ* voluntatem

tatem populi conciliaturi, impertiebantur, solebant enim manus basiare, teste Ammiano *l. 2. diss. 3. c. 2.* Similiter Magnatū & eorū, quos colimus, manus osculabantur, Quid de osculo pedum, quibus Pontifices maximi se coli efflagitanti sentendum sit vid. D. Præses in commentat. d. osculo sancti. cap. 4. D. Becman in notis. dignit. illustr. diss. 6. cap. 2. Imperator Germanorum Vasallos tam Seculares quàm Ecclesiasticos gladio investit, qui ensis evaginatus investituris porrigitur, ut capulū ejus apprehendentes extremum conum den Knopff osculentur; Ita Archiepiscopus Trevirensis anno 1582. in Comitibus Augustanis teste Fleischman, in descriptis. Comit. Augustan. & Maximilianus Bavarix Dux, cum anno 1623. investiretur gladii Imperialis Eidem à Casare porrecti capulum oscularus est, Lundorp. act. publ. lib. 6. c. 159. Eadem solennitate Electoralium & Ducalium Saxoniorum feudorum investituram Viennæ d. 13. Augusti anno 1621. peractam refert Carpzov. ad L. Regum cap. 10. sect. 9. Conum tamen istum Electorem Moguntinum anno 1654. capulo quidem aliquantisper in manu retento non fuisse deosculatum, ex relatione sibi facta meminit Linnæ. d. jur. pub. tom. 5. Apud nonnullos Germanix Principes in usu esse, ut Vasallos in actu Investituræ osculentur refert D. Præses d. osc. sancti. cap. 5. Sic Reverendissimum Archiepiscopatus Magdeburgensis Administratorem Illustrissimum Comitem in Mansfeld paucis adhinc annis juxta morem curiæ istius feudalis vasalli pedem sinistrem ejus dextro tangentem dextraque collum manu complectentem osculo investivisse refert ibidem.

Tit. II. Post fata seu mortē alicujus honoris causā quædā fieri solent, Sicuti monumenta honoris & memoriæ causā extruuntur, uti sunt Epitaphia, lapides sepulcrales: vexillorum affixio & statuarum erectio, quæ simpliciter non improbantur vid. Genes. 35. vers. 20. 2. Samuel. 18. v. 18. Marc. 15. vers. pen. præsertim si modico usu ab Illustribus, Nobilibus aliisque honoratioribus personis in memoriam & honorem defunctorum adhibeantur: etiam si in ipsis Ecclesiis monumenta ponantur & vexilla affigantur Carpz. def. 398. n. 8. D. Roth. Ictus & Antecessor celeberr. in dissert. d. jur. sepulcor. cap. 5. Electorum Palatinorum, Saxoniorum & Brandenburgicorum, qui ab Ottonis III. tempore ad hoc usque seculum regnarunt, Epitaphia conscripsit August. Brunnus in Tryad. E-

lect. publ. De Conseratione Principum vid. Grubelii *diff. de eadem materia*.

THES. III. Huc refer Vestes lugubres, quæ certis personis v. g. viduæ, parentibus, servis, ancillis & toti familia ex bonis defuncti mariti debentur, quia deferviunt ad honorem defuncti D. Roth. *d. l.* Est tamen modus in dandis vestibus servandus, secundum dignitatem accipientium & facultates defuncti; id quod exprimit *Ord. Provinciali; in Ducar. Gorhan. tit. von Begräbnissen* in verb. bey Begräbnissen sollen keine Kleidungen / Trauermäntel / Binden und Schleyer ausgegeben werden / ohne was ieder vor sich / seine Kinder oder Eltern und Hausgenossen / darunter aber ausgestattete Geschwister und derselben Kinder / auch andere frembde und verwandten nicht zu verfahren / seinem Stande und der Kleider Ordnung nach von nöthen bey Straffe 10. bis 15. Thaler.

SECTIO. VIII. ET ULTIMA

DE
ACTIONIBUS ET JUDICE IN CAUSIS HONORUM.

THES. I.

Actiones pro causa honoris competentes in iudicio proponendæ possunt esse *præjudiciales*, vel *actio injuriarum*, quod nemo debeat ferre contemptum debiti honoris *arg. l. 1. in pr. C. §. 6. ff. d. postuland.* vel *actio confessoria & negatoria utilis*, v. g. in materia insignium Höping. *d. insign. c. 14. n. 2.* Nolden *de stat. nobil. c. 19.* formulam libelli lege ap. Crusium *tr. d. jur. præemin.* Competunt etiam interdicta tam *retinende* quam *recuperande* possessionis. Item interdictum *uti possidetis* propter l. 3. §. 9. ff. *uti possidet.* de modo libellandi vid. Limn. *tom. 4. in addit. lib. 5. c. 12.*

TH. II. Quando de præcedentia sessione; statu Imperii controversitur, Judex competens est Imperator, præsertim si in Comitibus agitentur: quales controversiæ multû officeresolent publicis deliberationibus; Stämmler. *d. reser. v. Imp. Rom. Germ. §. 40.* Ubi monstrat istas controversias non esse decidendas ex antiquitate familiarum, nec ex multitudine regionum titularumque, nec semper ex actibus

actibus possessoris, sed id arbitrio Imperatoris esse relinquendum.
Sin autē de honore litigantes non habeant superiorem, quoniam erit ju-
dex. Respond. Gladius. Illud testatur sanguinolentum bellum
inter Reges Sveciæ & Poloniæ, quod anno 1658. maxima ex parte or-
tum observabatur. Placet tamen distinctio D. Martini Profess.
Chiloniensis in *dissert. de prædria Reg. German. lib. 39.* Aut litem
hanc movent principes hæcenus ita pares, ut utri prerogativa hæc
debeatur merito possis adhuc dubitare? quo casu videtur omni-
no dicendum, motum inter tales ob solam hanc *περσολα* bellum
a parte primi lædentis fore injustum, propter defectum scilicet
causæ materialis, quæ minus hæc est, aut videtur saltem suffici-
ens. Adde quod nullum planè, inter Christianos præsertim,
justum possit dici bellum, nisi quod inevitabili necessitate (qua-
lis hic quidem nulla potest fingi) sic jubente suscipiendum. Quod
si verò aut jure meliore subnixo, aut in prerogativæ hujus pos-
sessione vel constituto Principi alius per vim jus suum vellet eri-
pere, quoque minus illo libere utatur, prohibere præsumeret,
annon justam arma expediendi causam daturus esset læso, non ita
multum dubito: quod tum minus quidem dubitationis haberet,
quando injuria aut contumelia insuper accessit. Planè quemad-
modum privato, ob ereptam turbatamve possessionem, sua non
desunt, quibus experiatur, remedia, quæcunque tandem illa sint;
Ita Regibus & Principibus, qui quæ illis par jus obtinent, bello (si
juri quidem suo strictè velint in hære) uti non est prohibitum,
cum quot actionum forensium sint fontes, totidè sint quoq; belli,
& ubi judicia deficiunt, incipiat bellum, ceu docet Grotius *lib. 2. de
jur. bell. & pac. c. 2. §. addo* quod iniquitas partis adversæ justa bella
ingerat, uti loquitur Augustinus in *lib. d. civitat. Dei lib. 4. c. 4.*
Num verò in causa honoris Duellum sit licitum, Q? Negatur. Ra-
tiones solidè adductas vid. in dissertat. D. Præsidis de Philautia
cap. 5. lib. 3. Concessa tamen est potestas utendi moderamine in-
culpatae tutelæ vid. Chassanæ *part. 1. consil. 2.* Cæterum de honore
& honoris defensione vid. consil. Ludolphi Schraderi *part. 1. consil.*
4. n. 212.

TANTUM!

ADDITAMENTUM. I.

Imperatores vanitati Græcorum, quorum unusquisque fe-

F 3

re officium aliquod sive nomen officialis affectabat, gratificatu-
ri, ambitiosos imaginariis dignitatum honorariorum umbris poti-
us, quam reali functionum ac administrationum officii conces-
sione afficiendos existimarunt. Has verò qui tenent, honorarii sive
imaginarii appellantur & describuntur in *lib. 9. C. d. metas. l. 11. tit. 41.*
quod sint quibus citra cingulum dignitas pro solo honore delata
est. Nullum enim honorarii cingulum gestabant, cum nullo ante-
gesto administrationis merito consecuti sint, sed solo codicillo-
rum Principis beneficio ornentur *l. 1. C. Th. qui à prab. tiron. Au-*
sonius eos describit:

Adveris expertes, nomine participes.

II.

De Consiliariis, quibus consiliarii nomen honoris causa da-
tum est, quorum tamen consilia nunquam petuntur, dici solet,
quod de Rege taxillorum ludi, de Imperatore Græcorum, de Cardi-
nalibus Ravennæ, aut Rege Iveto in Gallis, in quibus nomina
sunt absque juris effectû, uti tradit Don. Mastrill. *lib. 4. d. Magi-*
strat. c. 10. Gallia ejusmodi honorariorum dignitatum exemplis
abundat, teste Charl. Loyseau *en son traité des Ordres & Simples Di-*
gnitez au chap. 11. Limn. *jur. publ. tom. 4. ad lib. 7. c. 1. n. 47.* huc re-
fer Episcopos nonnallos, qui nomen ducunt ab Episcopatibus,
quos infideles & Ethnici detinent.

III.

Tutores quidam Honorarii appellantur; quòd nimirum ob
honorem *l. 15. §. 9 ff. d. excus. tut.* vel honoris causa *l. 26. §. 1. d. tu-*
tel. testam. l. 60 §. 2. ff. d. vit. nupt. sine administrationis onere con-
stituantur. Hi tamen verè & propriè dicti tutores sunt, ac pro-
inde ad eos tutelæ periculum pertinet. Ita Anton. Faber *in jur. supr.*
papinian. tit. d. tutor. princ. 1. illation. dicit: Et ideo non est dubitandum,
quin tutores honorarii verè tutores sint, hoc ipso quod honorarii sunt, nec
consequenter mirandum, quòd diximus, ad eos cum verè tutores sint, tu-
elæ periculum pertinere. Officium horum tutorum honorariorum
in tribus hisce potissimum consistit. 1. In diligenti & assidua admi-
nistrationis in spectione 2. In fideli & sollicita admonitione 3. in su-
specti postulatione. Administratio ad eorum officium non perti-
net; nec ipsimet honorarii tutores administrare & gerere obli-
gantur, quippe qui ad hoc ut gerant constituti non sunt *l. 14. §. 1. d.*
solut. D. Lauterbach, dissert. d. tutor. honorar. th. 24.

S. D. G.

00 46453

ULB Halle

002 937 530

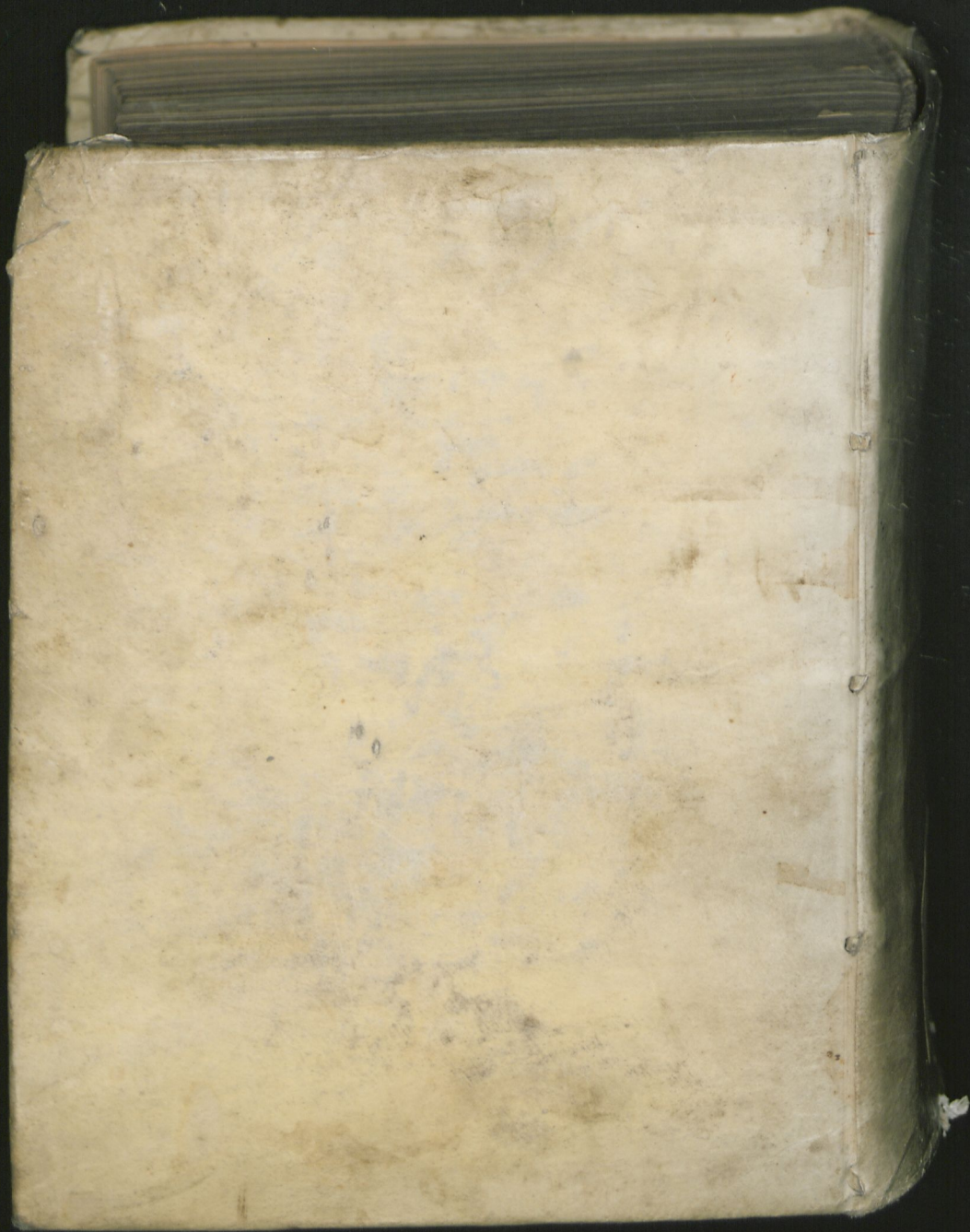

3

K
56

1077

is, quo-
dispen-
xerunt.
mensuris
in omni
derum,
niverfa
oncordia
Discor-
ntis Ger-

propen-
l. Ld.

2.
DISSERTATIO

DE

CAUSIS HONORUM

Von

Schren - Wallen /

QUAM

PRÆSIDIS

PETRO MULLERO

Jcto & Prof.

ad d. Septembr.
ventilandam exhibet

AUTOR

DAVID Heßer /
Weidâ Variscus.

JENÆ, TYPIS GOLLNERIANIS 1679.

